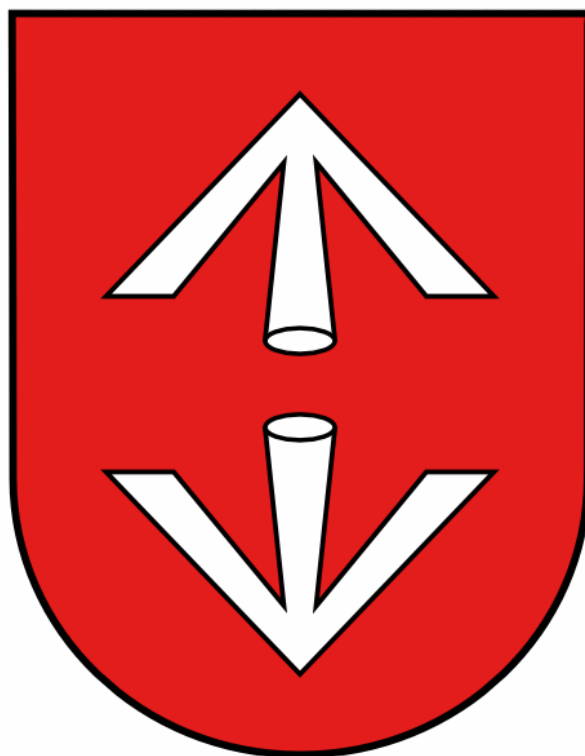

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogoria na lata 2006-2013

załącznik do Uchwały nr XXVI/152/08
Rady Gminy w Bogorii
z dnia 27listopada 2008 rok

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Cel i proces tworzenia strategii	5
II. Dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Bogoria	8
III. Charakterystyka Gminy Bogoria	13
3.1. Podstawowe informacje o gminie	13
3.2. Problemy społeczne w gminie	15
3.3. Proces rozwiązywania problemów społecznych	21
3.4. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych	22
IV. Analiza SWOT	23
4.1. Analiza SWOT Problemów Społecznych Gminy Bogoria	25
4.2. Raport z warsztatów strategicznych w gminie Bogoria	27
V. Opis głównych problemów w zakresie polityki społecznej	29
5.1 Bezrobocie	29
5.1.1 Skutki pozostawania bez zatrudnienia	32
5.2. Bezdomność	34
5.3. Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin	34
5.4. Alkoholizm	37
5.4.1 Społeczne skutki nadużywania alkoholu	38
5.5. Niepełnosprawność – charakterystyka problematyki i społeczne skutki	39
5.6. Problemy narkomani i uzależnień	42
5.7. Przeszłość oraz przestępczość nieletnich.	43
5.8. Program rozwiązywania problemów społecznych w gminie Bogoria	45
5.8.1. Przeciwdziałanie bezrobociu	45
5.8.2. Przeciwdziałanie bezdomności	47
5.8.3. Pomoc na rzecz rodzin i dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	48
5.8.4. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym	49

5.8.5.	Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych	50
5.8.6.	Zapobieganie narkomanii.	51
5.8.7.	Zapobieganie przestępczości i przestępczości nieletnich.	52
VI.	Koncepcja Rozwoju Społecznego Gminy	53
6.1.	Wizja	53
6.2.	Cele	53
6.3.	Cele szczegółowe oraz kierunki działań	55
VII.	Finansowanie Strategii	62
VIII.	Zarządzanie realizacją strategii	72
8.1.	Określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii	72
8.2.	Wskazanie osób i sposobów dokonywania zmian (aktualizacji) strategii	74
8.3.	Sposobu monitorowania i oceny realizacji strategii	74
IX.	Wnioski i uwagi końcowe	76

I. Wstęp

Zgodnie z zapisem art. 17 ust.1, pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 ze zm.) obowiązkiem gminy jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, której celem jest integracja społeczna m.in. osób i rodzin żyjących na marginesie życia społecznego.

Gmina Bogoria ma opracowaną i przyjętą do realizacji Uchwałą Rady Gminy nr XXXII/286/06 z dnia 30 marca 2006r. „*Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2013*”

W 2008 roku Gmina Bogoria podpisała porozumienie z Województwem Świętokrzyskim o współpracy przy realizacji Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich. Podejmując współpracę, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego wraz z Konsultantem Regionalnym Panią Małgorzatą Rudnicką dokonał oceny strategii, z której wynika, że należy dokonać aktualizacji posiadanego dokumentu. Należy zaktualizować m.in. dane statystyczne w diagnozie, zweryfikować cele, zadania oraz działania zawarte w strategii oraz przeprowadzić proces uspołecznienia posiadanego dokumentu poprzez:

- szerokie uczestnictwo społeczności lokalnej w grupie pracującej nad przygotowaniem projektu aktualnej strategii,
- lepsze poznanie się podmiotów dbających o aktywną integrację społeczną
- realne możliwości lepszego poznania skali problemów społecznych występujących w Gminie Bogoria,
- zapoznanie się z przydatnymi zagadnieniami z zakresu pracy socjalnej, prawa oraz ekonomii społecznej przy zróżnicowanych formach pracy w grupach redagujących cele i zadania strategii.

Prace nad aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych trwały od m-ca kwietnia do m-ca października br. przy udziale liderów społeczności lokalnej m.in. radnych, sołtysów, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, przedstawicieli urzędu gminy oraz kościoła katolickiego. Aktualizację strategii dokonano w procesie partycypacji ze społecznością lokalną Gminy Bogoria.

Efektom pracy grupowej było:

- opracowanie analizy SWOT w obszarze społecznym,
- zidentyfikowanie najważniejszych problemów społecznych bazując na diagnozie, wiedzy i doświadczeniu uczestników,
- określenie wizji,
- sformułowanie celów,
- wypracowanie zapisów zadań przyporządkowanych celom – zadanie na warsztatach zostało wykonane w części, dokończone w zespołach roboczych.

I. Cel i proces tworzenia strategii

Podstawą prawną do opracowania strategii jest zapis art.17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

„ Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;”.

Prace na aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały **rozpoczęte w kwietniu 2008 r. metodą partycypacyjną i zakończyły się w październiku bieżącego roku.** Prowadzone były przez Zespół roboczy do spraw aktualizacji strategii powołany Zarządzeniem Nr 15/08 Wójta Gminy Bogoria z dnia 4 kwietnia 2008r. w składzie:

koordynator Zespołu

1/ Marta Bąk - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogorii

członkowie

2/ Zygmunt Madej - Przewodniczący Rady Gminy w Bogorii

3/ Maria Kogut - Sekretarz Gminy

4/ Piotr Adamczyk - Z-ca Dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bogorii

5/ Anna Ziębora - pedagog szkolny

6/ Grażyna Mucha - Z-ca Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej w Bogorii

7/ Bożena Waga - Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Niedźwiedziu

8/ Ewa Włoch - specjalista pracy socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogorii

9/ Zofia Janda - Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Bogorii

W pracach nad aktualizacją Strategii uczestniczyło również szerokie gremium liderów lokalnych składających się z radnych, sołtysów, przedstawicieli i pracowników urzędu gminy i jednostek organizacyjnych gminy, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), dyrektorów szkół i przedszkoli,

przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli społeczności lokalnych, kościelnych, grup nieformalnych oraz beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS). Łącznie w procesie aktualizacji strategii wzięło udział 50 osób. Osoby te reprezentowały różne środowiska społeczne oraz obszary geograficzne gminy.

Proces partycypacyjnej metody aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogoria przebiegał w następujący sposób:

W dniach **4 kwietnia i 15 października 2008r.. odbyły się warsztaty**, podczas których lokalni liderzy wypracowywali aktualizację strategii

WARSZTAT I – 4 kwietnia 2008 r. (uczestniczyło w nim 36 osób)

Cele warsztatu:

- przedstawienie osiągnięć liderów lokalnych w kwestii działalności na rzecz społeczeństwa
- przedstawienie mocnych i słabych stron gminy
- identyfikacja problemów i zjawisk społecznych występujących w gminie
- analiza przyczyn powstawania problemów społecznych w gminie
- zebranie propozycji usług społecznych, które należałoby uwzględnić w strategii

WARSZTAT II – 15 październik 2008 r. (uczestniczyły w nim 48 osób)

Cele warsztatu:

- sformułowanie misji rozwoju społecznego
- sformułowanie wizji rozwoju gminy
- określenie celów strategicznych oraz kierunków działań
- określenie wytycznych dotyczących zarządzania strategią, realizacją strategii, ewaluacją i monitoringiem
- zestawienie działań realizacyjnych

Po przeprowadzonych warsztatach zespół zadaniowy opracował projekt dokumentu strategii rozwiązywania problemów społecznych do 2013 roku – aktualizacja. Przygotowano w wyniku aktualizacji danych statystycznych oraz wypracowanych celów szczegółowych i kierunku działania gminy jednolity tekst strategii

Projekt jednolitego tekstu został przedstawiony na komisjach Rady Gminy w dniu 20 listopada 2008r. Po szczegółowym omówieniu strategii radni zaakceptowali jej aktualizację.

Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy na sesji w dniu 27 listopada 2008

II. Dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Bogoria

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została opracowana w oparciu o inne dokumenty strategiczne m.in.:

NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI)

Dokument został przygotowany w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i zaakceptowany przez Komisję Europejską 9 maja 2007 r. Wymóg przygotowania NSRO wynika z rozporządzenia Rady nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006.

Cel główny Narodowej Strategii Spójności to tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Do realizacji celu głównego NSRO przyczyniać się ma 6 celów szczegółowych:

- 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,*
- 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,*
- 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,*
- 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,*
- 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,*
- 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.*

NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski – dokument przygotowany przez Zespół Zadaniowy ds. Reintegracji Społecznej, któremu

przewodniczył ówczesny Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej Jerzy Hausner. Zespół został powołany 14.04.2003 r. przez Prezesa Rady Ministrów. W zespole, który przygotowywał ten dokument brali udział przedstawiciele związków zawodowych i organizacji pozarządowych, a także kilku ministerstw, samorządów terytorialnych i organizacji międzynarodowych. Dokument został przyjęty w czerwcu 2004 r. Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają także z celów w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni akceptuje ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone przez przyjęcie w grudniu 2003 r. wspólnego Memorandum Polski i UE o Integracji Społecznej. Zarówno Wspólne Memorandum jak i Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 r. Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku.

W ramach Strategii Integracji Społecznej zostały opracowane priorytety działań:

1. Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
2. Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim
3. Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy
4. Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci
5. Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego
6. Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych
7. Ograniczenie bezrobocia długookresowego
8. Zmniejszenia bezrobocia wśród młodzieży
9. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych
10. Zwiększenie uczestnictwa w aktywnej polityce rynku pracy
11. Upowszechnianie kształcenia ustawicznego
12. Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności
13. Powszechne ubezpieczenie zdrowotne
14. Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego
15. Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością

16. Dostęp do pracowników socjalnych
17. Rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej
18. Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną
19. Realizacja NSIS przez samorządy terytorialne
20. Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej integralnie wiąże działania w obszarze pracy, edukacji, kultury, komunikacji społecznej i zabezpieczenia społecznego.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015 (SRK)

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, w których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej nadaje priorytet działaniom, jakie podejmie rząd w latach 2007-2015 w celu realizacji wizji Polski.

Głównym celem Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, poszczególnych obywateli i rodzin. Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z opóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze obszary działań, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu SRK. Priorytetami tymi są:

- a) Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- b) Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- c) Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- d) Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- e) Rozwój obszarów wiejskich
- f) Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.

Dokument Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego został przyjęty uchwałą Nr XIV/225/2000 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 czerwca 2000r. Strategia stanowi całościową koncepcję rozwoju województwa świętokrzyskiego w kilkunastoletnim horyzoncie czasowym do 2015r. W dniu 26 października 2006r została zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 i przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego

Misją strategii jest Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Poprawa warunków życia obejmuje takie jego aspekty jak:

- warunki wzrostu zamożności poprzez pracę zarobkową i pomnażanie kapitału;
- warunki funkcjonalne życia w gospodarstwie domowym i w jego otoczeniu, w tym poprawa standardów mieszkaniowych;
- warunki estetyczne środowiska;
- poczucie satysfakcji i realizacji wielostronnie rozumianej kariery; możliwość zakładania rodziny;
- bezpieczeństwo ekologiczne, sanitarne i społeczne (ochrona przed skutkami patologii społecznej);
- dostępność do informacji i wiedzy, w tym wykształcenia w różnych dziedzinach;
- możliwość nawiązywania kontaktów społecznych w różnych płaszczyznach życia i w różnym wymiarze odległości;
- możliwość rozwoju działalności społecznej;
- dostępność do pozytywnych osiągnięć cywilizacyjnych.

Rozwój zasobów ludzkich jest jednym z ważniejszych celów strategii. Trudno wyobrazić sobie rozwój gospodarki opartej na wiedzy bez spójnego systemu kształtowania społeczeństwa wiedzy. Warunkiem jest zwiększenie dostępności do edukacji oraz poprawa jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji. Lepsze dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy wiąże się z koniecznością wyposażenia młodych ludzi w podstawowe umiejętności z dziedziny gospodarki, a także kształtowania postaw przedsiębiorczości, co w przyszłości zaowocuje zwiększeniem liczby pracujących na własny rachunek i tworzących nowe

miejsca pracy. Ważna jest także rola edukacji ustawicznej adresowanej do szerokich grup społecznych umożliwiającą podnoszenie kwalifikacji oraz uzupełnienie wiedzy.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU STASZOWSKIEGO

Dokument został przygotowany w starostwie Powiatowym w Staszowie i jest załącznikiem do Uchwały Nr. XIV/31/01 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 2001.10.24 r. w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Staszowskiego na lata 2000-2015. Aktualizacja strategii przebiegała następująco:

- uchwała nr. XIX/20/04 z dnia 2004.03.31
- uchwała nr. XXIII/47/04 z dnia 2004.06.30
- uchwała nr. XXXVIII/38/05 z dnia 2005.06.14

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BOGORIA

Dokument został przygotowany przez Zespół pracowników Urzędu Gminy i uchwalony Uchwałą Nr XI/70/99 Rady Gminy w Bogorii w dniu 1999.11.26 w sprawie przyjęcia Strategii Gminy Bogoria na lata 2000-2010 r.

III. Charakterystyka gminy Bogoria

3.1. Podstawowe informacje o gminie

Gmina Bogoria liczy 7977 mieszkańców (dane z Rocznika Statystycznego za 2006r.).

Położona jest w południowo – wschodniej części Województwa Świętokrzyskiego.

Powierzchnia i ludność

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²			Ludność ogółem			W tym:					
	Stan na 31.12. 2004r.	Stan na 31.12. 2005r.	Stan na 31.12. 2006r.	stan na 31.12. 2005r.	stan na 31.12. 2005r.	stan na 31.12. 2006r.	mężczyźni			kobiety		
							31.12. 2004r.	31.12. 2005r.	31.12. 2006r.	31.12. 2004r.	31.12. 2005r.	31.12. 2006r.
Województwo Świętokrzyskie	11708	11708	11710	1288693	1285007	1279838	629045	626859	623860	659648	658148	655.978
Powiat staszowski	925	925	925	74460	74176	73955	37006	36869	36674	37454	37307	37281
Gmina Bogoria	123	123	123	8269	8018	7.977	4135	4015	3.994	4134	4.003	3.983

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach

Struktura ludności w okresie 31.12.2004r.- 31.12.2006r.

Wyszczególnienie	Ludność w wieku:								
	przedprodukcyjnym			produkcyjnym			poprodukcyjnym		
	31.12. 2004r.	31.12. 2005r.	31.12. 2006r.	31.12. 2004r.	31.12. 2005r.	31.12. 2006r.	31.12. 2004r.	31.12. 2005r.	31.12. 2006r.
Powiat staszowski	17427	16874	16310	45083	45429	45767	11950	11873	11878
Gmina Bogoria	2140	1958	1889	4496	4561	4615	1633	1499	1.473

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach

Referat Spraw Obywatelskich U.G. Bogoria

Ludność w wieku produkcyjnym **na dzień 31.12.2004r.** stanowi ok. 55 % w gminie, ok. 6% w powiecie , w wieku poprodukcyjnym ok. 19% w gminie i 2% w powiecie **na dzień 31.12.2005r.** ok.57% w gminie, 6% w powiecie, w wieku poprodukcyjnym ok.19% w gminie i 2% w powiecie; **na dzień 31.12. 2006r.** ok.58% w gminie, 6% w powiecie, w wieku poprodukcyjnym 18% w gminie i ok.2% w powiecie ogólnej liczby ludności.

Ludność gminy Bogoria w latach 2000-2006

Wyszczególnienie	Ludność ogółem stan na:						
	31.12.2000r.	31.12.2001r.	31.12.2002r	31.12.2003r	31.12.2004r	31.12.2005r.	31.12.2006r.
Gmina Bogoria	8375	8364	8341	8305	8269	8018	7977

Źródło: Referat Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy w Bogorii.

Przeprowadzona analiza ludności gminy Bogoria w latach 2000-2006 wykazuje spadek liczby ludności w 2006r. w porównaniu do 2000r. o 398 osób.

Ruch naturalny ludności w liczbach bezwzględnych.

Wyszczególnienie	Małżeństwa					Urodzenia					Zgony					Przyrost				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
Gmina Bogoria	35	45	71	48	49	100	84	79	84	77	111	92	103	118	99	-11	-8	-24	-34	-22

Źródło : Urząd Statystyczny w Kielcach

Urząd Stanu Cywilnego w Bogorii

Referat Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy Bogoria

W badanym okresie notuje się ujemny przyrost naturalny ludności – w 2002r. zmarło o 11 osób więcej niż się urodziło, w 2004r. o 24 osoby, w 2005r. o 34 osoby, zaś w 2006r. zmarło o 22 osoby więcej.

Charakterystyczną cechą ostatnich lat transformacji systemowej jest obok widocznych zmian pozytywnych pojawianie się zjawisk negatywnych, które wywierają duży wpływ na życie społeczeństwa.

W gminie Bogoria, podobnie jak w całym kraju do zjawisk negatywnych można zaliczyć przede wszystkim ubóstwo i bezrobocie. Źródłem tych dwóch kwestii jest między innymi konieczność dostosowania się przedsiębiorstw do warunków gospodarki rynkowej.

Obok bezrobocia i ubóstwa istotnymi kwestiami społecznymi są: alkoholizm, dzieci z rodzin niepełnych, ubogich, patologicznych, trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych jak również problem ludzi starych i niepełnosprawnych.

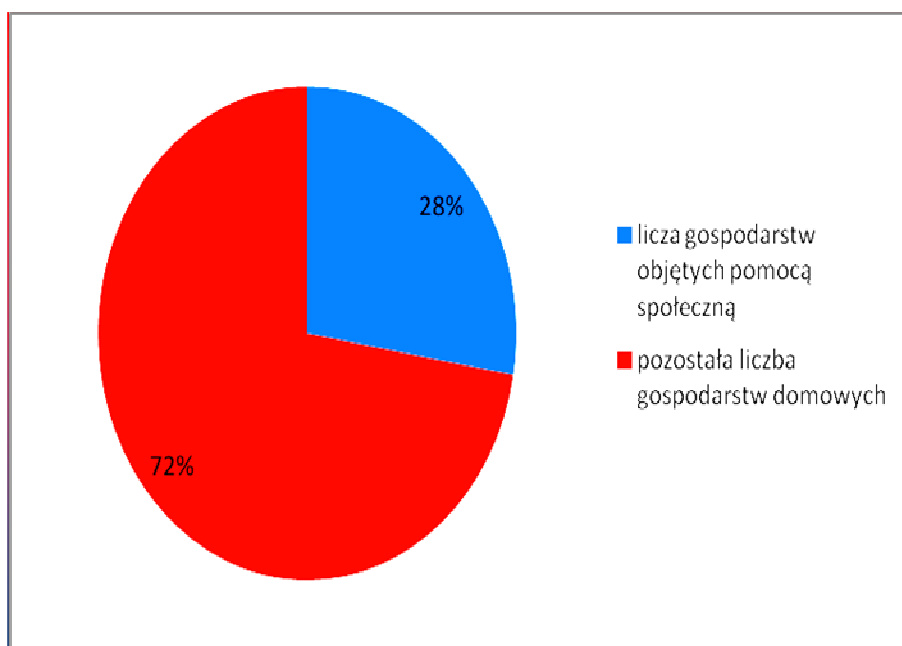
Na terenie gminy Bogoria, problemy społeczne podejmowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

3.2. Problemy społeczne w gminie.

W trakcie opracowywania strategii zidentyfikowano problemy społeczne występujące w gminie i wskazano główne problemy społeczne, których skuteczne rozwiązanie warunkuje poprawę sytuacji społecznej mieszkańców całej gminy.

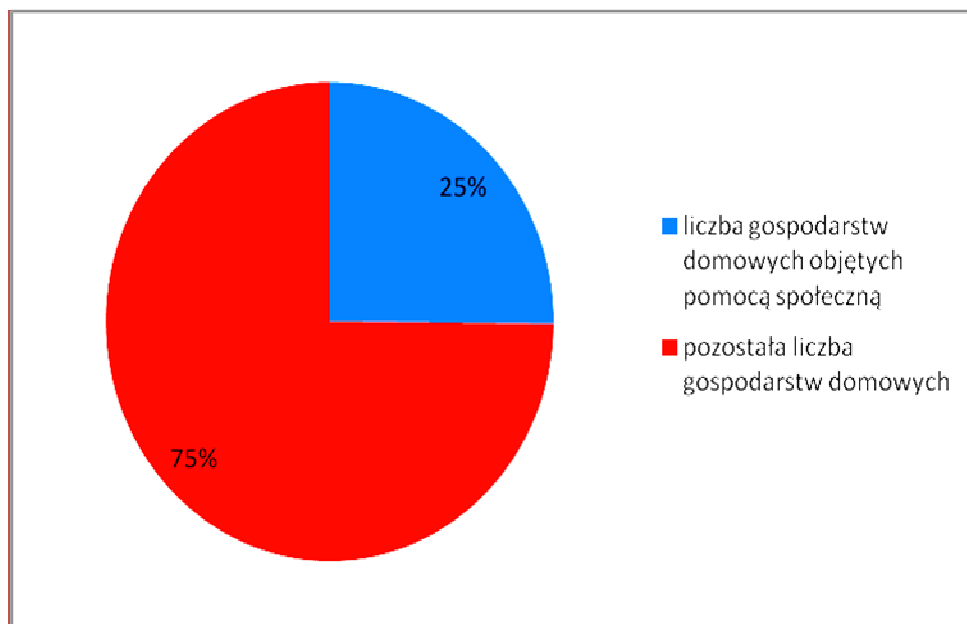
W gminie Bogoria istnieje ok. 2000 gospodarstw domowych – na 31.12.2005r.; na dzień 31.12.2006r.– 2384 gospodarstwa; na dzień 31.12 2006r. – 2406 gospodarstw domowych (dane z referatu Spraw Obywatelskich U.G. Bogoria). Liczba gospodarstw domowych, objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby gospodarstw domowych – udział procentowy.

Rok 2004:

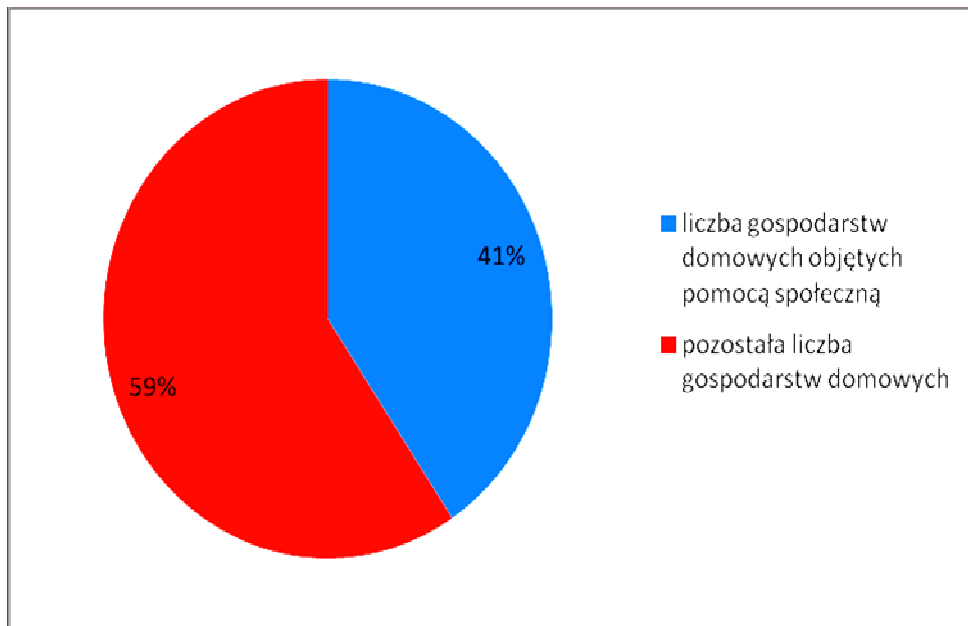
- liczba gospodarstw objętych pomocą społeczną 554 (28%)
- ogólna liczba gospodarstw domowych – 2000 (100%)

Rok 2005:

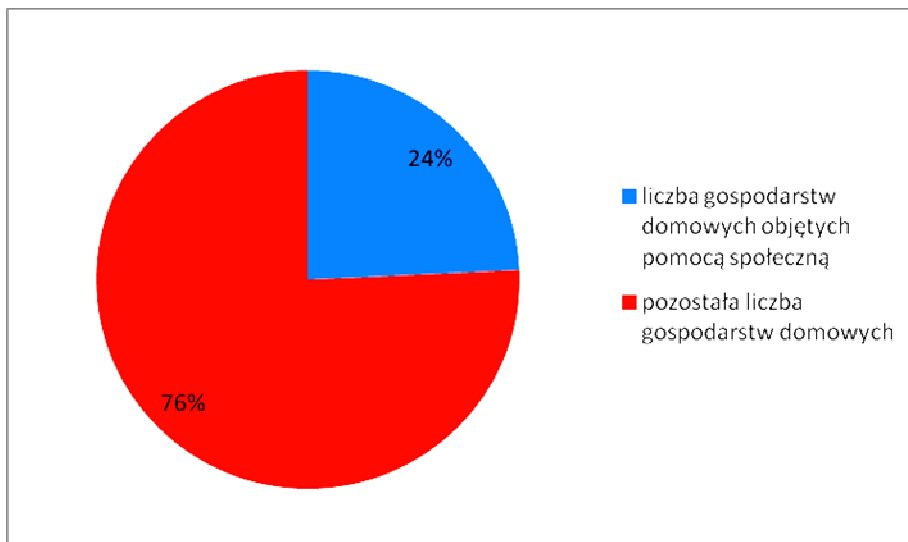
- liczba gospodarstw objętych pomocą społeczną 503 (25%)
- ogólna liczba gospodarstw domowych – 2000 (100%)

Rok 2006:

- liczba gospodarstw objętych pomocą społeczną 969 (41%)
- ogólna liczba gospodarstw domowych – 2384 (100%)

Rok 2007:

- liczba gospodarstw objętych pomocą społeczną 584 (24%)
- ogólna liczba gospodarstw domowych – 2406 (100%)

Pomocą finansową objęte są głównie rodziny. W 2004r. Pomocą społeczną objętych było 554 rodziny co stanowi 28 % ogólnej liczby gospodarstw domowych, natomiast w 2005r. – 503 rodziny tj. 25%, w 2006r. – 969 rodzin co stanowi 41%, w 2007r. – 584 rodziny co stanowi 24% ogólnej liczby gospodarstw domowych. Mniejszy o 3 % udział rodzin objętych pomocą w 2005r. spowodowany został zmianami przepisów prawnych. Wiele świadczeń dotychczas wypłacanych z pomocy społecznej zastąpiono świadczeniami rodzinnymi. W 2006r. notuje się wzrost rodzin objętych pomocą o 16% w odniesieniu do 2005r. i o 17% do roku 2007, ponieważ w 2006r. Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał pomocy dla 379 gospodarstw rolnych w związku z klęską suszy.

Liczba i struktura rodzin objętych pomocą na przestrzeni lat 2000-2007

Lp.	Wyszczególnienie	ROK							
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Rodziny ogółem	1.067	651	615	622	532	503	969	584
2.	Rodziny z dziećmi	492	351	468	470	452	116	487	472
3.	Rodziny emerytów i rencistów	162	96	94	93	85	71	76	71
4.	Jednoosobowe gosp. domowe	26	19	13	14	11	11	430	52
5.	Rodziny niepełne	44	36	45	44	36	36	43	46

Źródło: Sprawozdania roczne OPS

Analizując liczbę rodzin objętych pomocą społeczną w okresie od 2000 r. do końca 2005r. należy zauważyć, że w latach 2000-2007 korzystało średniorocznie 693 rodziny, natomiast od 1 maja 2004r. zmniejszyła się liczba rodzin objętych pomocą społeczną o 222, ponieważ rodziny te zostały przesunięte do świadczeń rodzinnych (zmiana przepisów prawa).

Najważniejsze powody zwracania się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogorii w latach 2000-2007 przedstawia poniższa tabela.

Powody zwracania się o pomoc społeczną:

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin korzystających z pomocy							
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ubóstwo	0	2	5	5	6	7	4	26
2.	Bezrobocie	94	283	222	224	241	222	306	266
3.	Niepełnosprawność	86	96	104	109	96	82	96	131
4.	Bezradność	65	93	120	107	67	95	61	78
5.	Długotrwała choroba	38	106	136	130	122	100	117	158
6.	Bezdomność	1	0	0	0	0	1	0	2
7.	Alkoholizm	14	0	1	1	2	1	0	1
8.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	2	2	1	4	5	4

Źródło: Sprawozdania roczne OPS.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej są: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia bezrobocia.

Aktualna sytuacja społeczno-ekonomiczna naszego kraju wymaga pilnych reakcji na istniejące problemy w gminie, szczególnie na problem rosnącego bezrobocia.

Brak stałej pracy, niepokój związany z jej utratą powoduje, że wiele rodzin szczególnie wielodzietnych z długotrwałym bezrobociem często obydwójga rodziców żyje na bardzo niskim poziomie ekonomicznym.

Dla potrzeb pomocy społecznej – nowelizacją ustawy o pomocy społecznej (1996r.) określono "kryterium dochodowe".

Warunkuje ono prawo do części świadczeń (głównie pieniężnych). Liczba rodzin spełniających to kryterium w badanym okresie to od 33% do 34% ogólnej liczby rodzin objętych pomocą.

W celu likwidacji skutków tego zjawiska, pracownicy socjalni wnioskuje o udzielenie pomocy materialnej. Najważniejszą jednak sprawą w walce z bezrobociem jest likwidacja jego przyczyn. Prowadzona jest poprzez pracę socjalną zmierzającą do

mobilizacji klientów w poszukiwaniu zatrudnienia jak również do systematycznego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy.

Kolejną kwestią podejmowaną przez tutejszy Ośrodek to długotrwała choroba i niepełnosprawność.

W latach 2000-2007 problem ten utrzymywał się w granicach 14% - 16% wszystkich rodzin korzystających z pomocy.

Pomoc udzielana osobom niepełnosprawnym oraz z długotrwałą chorobą uzależniona jest od sytuacji faktycznie związanych z chorobą lub starzeniem się społeczeństwa do tak zwanej „ucieczki w status inwalidy”, czyli łatwiejszą możliwością uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności w celu uzyskania większej ilości świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym.

W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i materialnej, osoby niepełnosprawne oraz dotknięte chorobą korzystają ze świadczeń pieniężnych, takich jak: zasiłki stałe, okresowe, celowe, posiłek dla potrzebujących (pomoc pieniężna), usługi opiekuńcze. Osoby wymagające opieki korzystają z usług opiekunki zatrudnionej w Ośrodku, natomiast wymagające całodobowej opieki są kierowane do domów pomocy społecznej.

Kolejnym powodem przyznawania pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Problem ten na przestrzeni badanego okresu dotyczył przeciętnie 18% rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodka, przyznawanej na zasadach ogólnych takiej jak: przyznawanie zasiłków celowych na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb, finansowanie dożywiania dzieci w szkołach, wspieranie rodzin pomocą finansową na zakup żywności na zasadach zawartych w Programie Rządowym „Posiłek dla potrzebujących”.

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu zabezpieczenia małoletnim, zaniedbanym dzieciom z rodzin patologicznych opieki poprzez umieszczanie w pogotowiu opiekuńczym lub rodzinach zastępczych. Również na wniosek pracownika socjalnego możliwe jest ustanowienie przez Sąd Rejonowy kontroli nad rodziną, która wymaga wsparcia z innych instytucji.

Kolejnymi kwestiami podejmowanymi przez pracowników socjalnych są: ubóstwo, bezdomność, alkoholizm oraz trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Ilość środowisk zgłaszających te problemy – w stosunku do wszystkich środowisk objętych pomocą kształtowała się na zróżnicowanym poziomie; 1% z powodu alkoholizmu w 2000 r.; 1% z powodu ubóstwa w 2005r.; 4% z powodu ubóstwa w 2007r. wszystkich rodzin objętych pomocą tutaj. Ośrodka w badanym okresie.

Przedstawiona analiza kwestii podejmowanych i realizowanych przez Ośrodek w badanym okresie została dokonana na podstawie sprawozdań rocznych Ośrodka Pomocy Społecznej. W latach 2000 – 2001 sprawozdania roczne generowane były w ramach systemu operacyjnego „Opieka”, natomiast od 2002 roku w ramach systemu „POMOST”, który w inny sposób generuje liczbę rodzin korzystających w pomocy w poz. 1 „ubóstwo”. System „POMOST” był wielokrotnie zmieniany (zmiany w systemie operacyjnym dokonywane są na wniosek Ministerstwa Polityki Społecznej).

3.3. Proces rozwiązywania problemów społecznych.

Proces rozwiązywania problemów społecznych nie może powstać bez udziału lokalnej społeczności. Kooperacja i partnerstwo sektora publicznego ze społeczeństwem, inicjowanie spotkań i konsultacji to zjawisko konieczne w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej.

Jednym z rezultatów tak rozumianego procesu integracji społecznej jest identyfikacja grup społecznych wymagających wsparcia w ramach polityki społecznej.

W gminie Bogoria są to:

- bezrobotni bez prawa do zasiłku; należy podjąć działania zmierzające do ponownego włączenia ich na rynek pracy,
- niepełnosprawni; należy zadbać o likwidację barier architektonicznych w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym większą dostępność do obiektów użyteczności publicznej, by chronić ich przed wykluczeniem społecznym,
- osoby młode, absolwenci; należy zadbać o ich czynne włączenie w życie społeczne poprzez ułatwienia przy poszukiwaniu pracy.

3.4. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych.

Podstawowe problemy społeczne występujące w gminie Bogoria to:

- wysoka stopa bezrobocia (676 osób bezrobotnych w gminie Bogoria - 17,6% stopa bezrobocia w powiecie staszowskim) – bezrobotni w wieku mobilnym 18 - 44 lata stanowią 83 % wszystkich bezrobotnych; pozostający bez pracy powyżej 12-tu miesięcy - 38% w gminie Bogoria (stan na 31.12.2004r.); 600 osób bezrobotnych gminie Bogoria – 14,9% stopa bezrobocia, w wieku mobilnym 77,5% w powiecie staszowskim, 38,5% w gminie Bogoria (stan na 31.12.2006r.); 487 osób bezrobotnych – 11,7% stopa bezrobocie w powiecie, w wieku mobilnym 75% w powiecie i 43,7% w gminie Bogoria (stan na 31.12.2007r.)
- brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych ludności i ich niedostosowanie do zmieniających się wymogów na rynku pracy,
- niskie dochody ludności i znaczny ich udział w pomocy społecznej, patologie społeczne,
- odpływ ludności do miast, zwłaszcza osób młodych i dobrze wykształconych,
- niekorzystne zmiany struktury demograficznej (starzenie się ludności, niski przyrost naturalny),
- zbyt mała liczba i mała efektywność organizacji pozarządowych,
- mała aktywność lokalnej społeczności.

IV ANALIZA SWOT

Planowanie strategiczne w gminie jest systematyczną metodą zarządzania zmianami oraz budowania partnerstwa na szczeblu lokalnym, w zakresie wspólnej wizji przyszłości. Jest to proces twórczy, określający główne obszary problemowe, dążący do osiągnięcia zgodności w sprawie zamierzeń, celów oraz strategii rozwiązywania pojawiających się problemów.

Planowanie strategiczne oparte jest na zrozumieniu mocnych i słabych stron gminy i społeczności lokalnej oraz na rozpoznaniu zagrożeń i okazji tworzonych przez czynniki zewnętrzne. Planowanie strategiczne jest również skutecznym sposobem komunikacji radnych z liderami społeczności lokalnych w procesie poszukiwania konsensusu oraz tworzenia wspólnej wizji rozwoju polityki społecznej. Jest metodą tworzenia nowych związków partnerskich, które wpływają na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej regionu – podnosząc jego konkurencyjną pozycję i rozwiązując problemy, mające wpływ na poziom życia mieszkańców.

Przystępując do opracowania strategii rozwoju polityki społecznej należy precyzyjnie określić zakres pomocy społecznej oraz zdefiniować szczegółowy podział zadań realizowanych w ramach każdego ze szczebli administracyjnych.

Obowiązek wykonania zadań pomocy społecznej spoczywa na organach jednostek samorządu terytorialnego oraz na administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawami.

Gmina i powiat, obowiązane zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, pomimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez gminę, należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z

rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez gminę, należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywanie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt

mieszkańca gminy w tym domu,

- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Zadania zlecone gminie obejmują:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

4.1. Analiza SWOT Problemów Społecznych Gminy Bogoria

Podczas sesji planowania strategicznego konsultantka Małgorzata Rudnicka przeprowadziła zajęcia warsztatowe ze społecznością lokalną, pracownikami urzędu gminy oraz zespołem zadaniowym, których celem było wskazanie przez uczestników czynników wpływających na kształt polityki społecznej realizowanej w gminie. Na podstawie, prezentowanej w poprzednim rozdziale, diagnozy sytuacji społecznej – w pierwszym etapie zajęć warsztatowych – określone zostały główne obszary problemowe, występujące na terenie gminy Bogoria. Należą do nich:

- Bezrobocie
- Brak zakładów pracy

- Brak miejsc pracy dla młodych
- Nieopłacalność produkcji rolnej
- Odływ ludzi wykształconych
- Wyjazdy młodzieży wykształconej zagranicę
- Mała aktywność społeczna
- Nieporadność w obliczu bezrobocia, alkoholizmu, niepełnosprawności
- Brak dostępu do Internetu (Niedźwiedź)

W drugim etapie prac grupy roboczej sporządzono analizę SWOT dla każdego z obszarów, gdzie dokonano konfrontacji wewnętrznych (słabych i mocnych stron) oraz zewnętrznych (szans i zagrożeń) uwarunkowań sfery pomocy społecznej w gminie Bogoria.

Następnym etapem było przeprowadzenie analizy problemów w poszczególnych obszarach oraz wybór tych, które można uznać za najważniejsze w sferze polityki społecznej gminy.

W oparciu o uzyskane w ten sposób informacje zostały określone cele oraz zadania strategiczne, które z metodologicznego punktu widzenia winny spełniać trzy podstawowe warunki: mierzalności, osiągalności i realności.

Zasady te są niezwykle ważne z punktu widzenia monitoringu realizacji celów strategii – zawartych w dalszej części dokumentu.

W przyjętej metodzie uwzględnione zostały idee, wiedza oraz doświadczenie wniesione do dyskusji przez uczestników sesji.

Poniżej ukazano zestawienie zaproponowanych przez uczestników czynników, z podziałem na obszary oddziaływania polityki społecznej.

Wyniki analizy posłużyły do określenia priorytetów polityki społecznej gminy Bogoria (cele strategiczne i szczegółowe), szczegółowo opisanych w dalszej części opracowania.

4.2. Raport z warsztatów strategicznych w gminie Bogoria

ANALIZA SWOT – GR.I

<p>Atuty (Mocne strony)</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Dobra sieć szkół ⇒ Dobrze wyposażone szkoły ⇒ Dobra sieć dróg, wodociągów ⇒ Wzrost wykształcenia 	<p>Słabości</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Brak zakładów pracy ⇒ Mała aktywność społeczna ⇒ Duża odległość od zakładów pracy w powiecie ⇒ Część ptn. – zach. gminy – słabe klasy gleb, brak dostępu do Internetu ⇒ Brak bogactw naturalnych ⇒ Brak mini-przedszkoli ⇒ Brak miejsc i ośrodków rekreacyjnych
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wykorzystanie atrybutów środowiska do stworzenia miejsc do wypoczynku i rekreacji ⇒ Stworzenie warunków dla ludzi starszych poprzez powstanie na terenie gminy domu opieki społecznej i jadłodajni (zadania) ⇒ Wzrost aktywności społecznej młodych ludzi 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Bezrobocie ⇒ Patologie ⇒ Niż demograficzny ⇒ Odływ ludzi wykształconych do miast lub zagranicę

ANALIZA SWOT – GR.II

<p>Atuty (Mocne strony)</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Potencjał ludzki (chęć działania) ⇒ Bogata sieć placówek oświatowych ⇒ Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi ⇒ Dostęp do opieki zdrowotnej ⇒ Dobre połączenia komunikacyjne z Krakowem, Kielcami, Katowicami i innymi ośrodkami 	<p>Słabości</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Brak zakładów pracy ⇒ Brak zidentyfikowanych liderów ⇒ Teren typowo rolniczy (słabe gleby, nieopłacalność produkcji rolnej) ⇒ Brak strefy ekonomicznej ⇒ Słaba sieć kanalizacyjna ⇒ Migracja młodych, wykształconych ludzi zagranicę ⇒ Starzenie się społeczeństwa ⇒ Ukryte bezrobocie ⇒ Zła sytuacja materialno-bytowa rodzin
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Programy unijne (m.in. POKL) ⇒ Program Integracji Społecznej 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Długotrwałe bezrobocie ⇒ Postępujące zubożenie społeczności ⇒ Zwiększanie się liczby rozbitych małżeństw (migracja jednego z członków rodzin) ⇒ Patologia społeczna (alkoholizm)

ANALIZA SWOT – GR.III

Atuty (Mocne strony) <ul style="list-style-type: none">⇒ Dobre położenie geograficzne⇒ Łączność drogowa, internetowa⇒ Gmina zwodociągowana w 100%, gazyfikacja, kanalizacja – 30% (w Województwie dobra pozycja)⇒ Brak konfliktów społecznych⇒ Prawidłowa lokalizacja szkół, przedszkoli, w tym b. dobra baza oświatowa, szkoła średnia-samorządowa⇒ Dobra baza sportowa – klub sportowy „Zorza”⇒ Powstawanie nowych gospodarstw ekologicznych⇒ Dobrze zorganizowana gospodarka odpadami⇒ Rozwijające się jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe	Słabości <ul style="list-style-type: none">⇒ Brak zakładów pracy , bezrobocie⇒ Brak ośrodka wypoczynkowego i turystycznego, brak obiektów zabytkowych⇒ Brak Domu Pomocy Społecznej⇒ Słaba integracja niepełnosprawnych ze środowiskiem⇒ Brak świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych z dobrym wyposażeniem⇒ Mały przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa⇒ Niż demograficzny (likwidacja szkół i przedszkoli)⇒ Brak aktywności w społeczeństwie
Szanse <ul style="list-style-type: none">⇒ Możliwość korzystania, starania się o środki unijne)⇒ Rozbudowa zbiornika – rozwój turystyki i wypoczynku (agroturystyka)⇒ Powroty w rodzinne strony - zakup gospodarstw, budowa domów⇒ Edukacja ekologiczna⇒ Powstawanie związków, stowarzyszeń, fundacji, co wiąże się z większą możliwością pozyskiwania środków i współpracy⇒ Nawiązywanie współpracy – gminy, miasta partnerskie	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none">⇒ Ograniczenia w przyznawaniu środków UE (Dom Pomocy Społecznej)⇒ Przesiępczość , narkomania⇒ Brak programów dla małych przedsiębiorstw⇒ Ucieczka młodzieży wykształconej – wyjazdy zagranicę i do miast

V. Opis głównych problemów w zakresie polityki społecznej.

5.1. Bezrobocie

Bezrobocie – jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Obecnie należy do głównych problemów społecznych w Polsce. Stopa bezrobocia w Polsce w 2000 roku wynosiła 15%, w 2003r - 18%, w 2004r. – 19,1%, w 2005r. – 17,6%, w 2006r. – 14,8%, a w 2007r. 11,4%.

Liczba bezrobotnych w gminie Bogoria w porównaniu do Województwa Świętokrzyskiego i powiatu staszowskiego.

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31 grudnia 2007r.						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2007
Województwo Świętokrzyskie	118469	131129	131266	126638	126322	117754	99406
Powiat Staszowski	6978	7439	6951	6089	6375	5906	5237
Gmina Bogoria	789	780	775	674	676	676	600

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie.

Bezrobocie w gminie Bogoria jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne są trudne do oszacowania. Na szeroką skalę pojawia się niepokojąca degradacja nie tylko samych bezrobotnych, ale także ich rodzin. Utrata pracy, przejście na zasiłek dla bezrobotnych a następnie jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Bogoria wynosiła na koniec grudnia 2004r. – 676 osób , w tym 306 kobiet i 370 mężczyzn. Wśród ogółu osób bezrobotnych, prawo do zasiłku posiadało 56 osób, bez prawa do zasiłku 620 osób, w wieku mobilnym 18-44 lata – 563 osoby, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy – 351 osób; na dzień 31 grudnia 2006r.; liczba bezrobotnych – 600, w tym 288 kobiet i 312 mężczyzn; 33 bezrobotnych z prawem do zasiłku, 567 bez prawa do zasiłku; w wieku

mobilnym – 465 osób, pozostających bez pracy powyżej 12-tu miesięcy 331 osób (dane: Urząd Statystyczny w Kielcach).

Kobiety mimo lepszego wykształcenia niż mężczyźni doznają większych trudności w znalezieniu pracy. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zawodowym, drugie miejsce zajmują osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym, następne miejsce zajmują osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Stosunkowo w najmniejszym stopniu bezrobocie dotyka osoby z wyższym wykształceniem.

Z danych uzyskanych od pracowników socjalnych tut. Ośrodka wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodzin, co wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Również zauważalne są skutki psychologiczne w rodzinach, bowiem długotrwałe bezrobocie powoduje zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej zarówno dorosłych jak i dzieci.

Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna – ograniczone zostają kontakty wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi jak i dalszą rodziną. Bezrobocie wpływa także negatywnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet.

Bezrobotny mężczyzna doświadcza obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu i silnej frustracji, która powoduje sięganie po alkohol.

Liczba bezrobotnych w gminie Bogoria oraz rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia.

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia							
	2000r.	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.
	.		.			11.30		
Liczba bezrobotnych w powiecie staszowskim	6.978	7.439	6.951	6.089	6.375	5.720	1.732	1.355
Liczba bezrobotnych w gminie Bogoria	789	780	775	674	676	665	600	487
Liczba objętych pomocą z Ośrodka Pomocy Społecznej	94	283	222	224	241	222	306	266

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie - Sprawozdania roczne OPS

Podstawowym powodem braku pracy jest zbyt mała ilość ofert pracy na lokalnym rynku pracy.

W 2001r. zgłoszonych było 1319 ofert pracy; w 2002r. – 818; w 2003r.- 1762; w 2004r. – 1057; w 2005r. – 1471; w 2006r. – 1314; w 2007r. – 1906 (dane z PUP dotyczą powiatu staszowskiego).

Liczba bezrobotnych wg wybranych grup w latach 2000-2007

Wyszczególnienie, stan na dzień:	Liczba bezrobotnych				
	Gmina Bogoria	w tym absolwenci	uprawnieni do zasiłku	kobiety	mężczyźni
31. 12. 2000r.	789	52	149	371	418
31. 12. 2001r.	780	45	134	370	410
31. 12. 2002r.	775	53	75	345	430
31. 12. 2003r.	674	24	51	310	364
31. 12. 2004r.	676	11	56	306	370
30. 11. 2005r.	665	4	43	316	349
31. 12. 2006r.	600	0	33	288	312
31. 12. 2007r.	487	0	28	240	247

Źródło : Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie

Na podstawie rozeznania dokonanego przez pracowników socjalnych w drodze wywiadów środowiskowych wynika, że największa część bezrobotnych szuka zatrudnienia przede wszystkim korzystając z ofert pracy Powiatowego Urzędu Pracy, znacznie mniejsza część samodzielnie. W młodszej grupie wiekowej za bardzo popularny sposób samodzielnego poszukiwania pracy należy uznać przeglądanie ofert pracodawców zamieszczanych w lokalnych mediach oraz wykorzystanie internetu, część bezrobotnych nie szuka pracy w ogóle.

5.1.1. Skutki pozostawania bez zatrudnienia

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W krótkim czasie pojawiają się problemy finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodziny ale również na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy pozbawia osobę bezrobotną poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powoduje niemożność podejmowania jakichkolwiek decyzji, pojawia się apatia i zniechęcenie, zmiana rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezrobotni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu.

U osób o niewielkich szansach na rynku pracy (zaawansowany wiek, brak kwalifikacji) rodzi się rozczarowanie, przygnębienie ze względu na nadmiar wolnego czasu sięgają po alkohol. Bardziej aktywnie starają się wykorzystywać swój wolny czas młodzi bezrobotni poprzez przekwalifikowanie się, zdobycie poszukiwanego zawodu.

Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychosomatycznej towarzyszy wzrost zapadalności na niektóre choroby zakaźne, choroby społeczne – nerwice, choroby serca, choroby psychiczne a niekiedy nawet czynną gruźlicę płuc uznaną za chorobę będącą wynikiem biedy i niedożywienia. Jest to wyraźny dowód jak silnie negatywnym doświadczeniem może być bezrobocie. Oprócz dolegliwości somatycznych część bezrobotnych zauważa u siebie pogorszenie samopoczucia. Prawie wszyscy odczuwają lęk i przygnębienie.

Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego, najbardziej bolesnym jest odczuwanie zagrożenia bezpiecznej egzystencji własnej rodziny. Dla podopiecznych OPS-u dotkniętych bezrobociem dużym problemem jest regulowanie opłat za media lub zakup opału. Obserwując zachowanie bezrobotnych korzystających z pomocy OPS-u zauważa się, że stosują ostrzejszy rygor oszczędnościowy mniej wydając na żywność, odzież, leki, sprzęt rehabilitacyjny i kształcenie dzieci. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży kończy pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżenie ich aspiracji edukacyjnych co niekorzystnie odbija się ograniczeniem kontaktów z rówieśnikami, rezygnacją z usług placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Odczuwanie przez dzieci własnej sytuacji jako gorszej prowadzi do stopniowej izolacji środowiskowej, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnym potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko emocjonalnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu w dalszym życiu.

Bezrobocie w rodzinie (obydwojga rodziców) jest skutkiem osłabienia ich autorytetu. W opinii dzieci zwłaszcza nastolatków taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie takich wartości jak: wykształcenie, uczciwa praca, utrata autorytetu rodziców i może być przyczyną niebezpiecznych konsekwencji społecznych.

Obok wcześniej wymienionych skutków bezrobocia występuje jeszcze taki element jak nieplanowane, bez zadaniowe funkcjonowanie rodziny, bez bliżej określonych celów i zadań oczekujących na realizację. Racjonalne planowanie życia rodzinnego może odbywać się jedynie przy założeniu wydolności finansowej rodziny oraz poczuciu stabilności dochodów. Jeśli zachwianie stabilności finansowej rodziny jest krótkotrwałe, nastąpić może czasowe zachwianie realizacji wydolności finansowej, natomiast dłuższe braki mogą wywołać rezygnację z pewnych planów bez szansy na ich realizację w przyszłości.

5.2. Bezdomność

Bezdomność, to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Jest najbardziej skrajnym przejawem wykluczenia społecznego, związanym z brakiem dachu nad głową, pracy i innymi patologiami.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, *bezdomnemu* należy się tymczasowe miejsce noclegowe, odzież, posiłek i inne formy pomocy. Niezwykle ważne jest wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla osób bezdomnych, dlatego też ta grupa klientów jest wyjątkowo traktowana przez pracowników socjalnych tut. Ośrodka.

Dla społeczności lokalnej bezdomność stanowi zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju.

Istnieje wiele przyczyn bezdomności, najczęściej występujące to:

- utrata pracy i pogłębiające się ubóstwo,
- alkoholizm i inne uzależnienia,
- zniszczenie więzi rodzinnych (rozpad rodziny),
- bezradność życiowa.

Bezdomność jako powód trudnej sytuacji życiowej bywa podstawą przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

W badanym okresie liczebność osób bezdomnych w gminie Bogoria jest sporadyczna (w 2000r. – 1 osoba; 2001r. – 0 ; w 2005r. – 1 osoba; w 2007r. – 2 osoby) jednak zjawisko bezdomności istnieje i jest problemem wymagającym odpowiednich działań i dużych nakładów finansowych. Zapewnienie schronienia, posiłku i ubrania jest zadaniem obowiązkowym gminy i nakłada na samorząd gminy obowiązek stworzenia warunków jego realizacji.

5.3. Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin.

Znaczną część klientów Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej,

problemach we współżyciu z ludźmi, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, łamaniu obyczajów, norm i wartości przez dzieci i młodzież. Wszelka pomoc w przypadkach bezradności powinna zmierzać do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umocnieniu własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych. W badanym okresie. Ośrodek obejmował pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego:

- w 2000r. – 65 rodzin,
- w 2001r. – 93 rodziny,
- w 2002r. – 120 rodzin,
- w 2003r. – 107 rodzin,
- w 2004r. – 67 rodzin,
- w 2005r. – 95 rodzin,
- w 2006r. – 61 rodzin,
- w 2007r. – 78 rodzin.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje się pierwsze kontakty z ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego.

Na środowisko rodzinne składa się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne oraz ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny często występująca wśród świadczeniobiorców Ośrodka niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka. Rodzicom brakuje umiejętności tworzenia własnego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa i zwracanie uwagi na wychowanie dzieci. Najczęściej w takich rodzinach (zaburzonych) dzieci pozostawiane są same sobie, większość czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole, więcej przeżywają porażek w szkole. W takich sytuacjach rodzice nie pomagają lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą

się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadają w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe, najczęściej są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych a dla dorosłych ofiar przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach.

Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie spełnić swoich podstawowych zadań tak, więc:

- nie realizuje właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- nie przekazuje właściwych społecznie wzorów postępowania.

Praca z rodziną problemową winna zmierzać do uwzględnienia indywidualnych problemów jej członków a także do naprawy różnych systemów, których rodzina jest częścią składową:

- systemu oświaty,
- systemu społeczności sąsiedzkiej,
- systemu społeczności zawodowej.

Formy świadczonej pomocy:

Pomoc materialna w postaci różnorodnych zasiłków pieniężnych realizowanych z budżetu państwa (zadania zlecone) oraz budżetu gminy (zadania własne) ma za zadanie wspieranie budżetów rodzin w celu zapewnienia godziwych warunków bytowych.

W formie pieniężnej w latach 2000-2004 realizowane były następujące świadczenia:

Rodzaj świadczenia	Ilość rodzin / kwota świadczeń w tys.zł							
	2000r.	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.
Zasiłki celowe	103/ 16.629	115/ 18.418	157/ 19.175	225/ 30.994	190/ 47.689	210/ 59.328	226/ 142.996	306/ 276.092
Gwarantowane zasiłki okresowe	7/ 20.495	4/ 6.533	2/ 8.010	1/ 4.426	0	0	0	0
Zasiłki rodzinne	6/ 2.821	5/ 4.095	4/ 2.854	3/ 935	0	1.001/ 1.868.918	1.265/ 1.868.079	1.296/ 2.092.992
Zasiłki pielęgnacyjne	31/ 44.821	30/ 47.955	30/ 36.999	20/ 24.673	0	109/ 166.464	224/ 301.077	173/ 334.611

Źródło: Sprawozdania roczne OPS

Stosowanie form pieniężnych wymaga od pracowników socjalnych postawienia szczególnej diagnozy socjalnej danej rodziny z uwagi na niebezpieczeństwo zmarnotrawienia tych środków, gdyż często rodziny dysfunkcyjne wykazują bezradność w sprawach planowania wydatków. W wielu przypadkach pracownicy socjalni wnioskują o pomoc w formie świadczeń rzeczowych np. na zakup opału, odzieży lub żywności co przynosi lepsze efekty niż świadczenie pomocy finansowej. Szczególnym rodzajem świadczeń wypłacanych przez Ośrodek były w latach: od 2000r. do 30.04.2004r. zasiłki z tyt. ochrony macierzyństwa, przyznawane matce zajmującej się wychowywaniem dziecka w okresie pierwszych 4-ch miesięcy życia dziecka i tak:

- w roku 2000 wypłacono zasiłki dla 58 osób,
- w roku 2001 wypłacono zasiłki dla 70 osób,
- w roku 2002 wypłacono zasiłki dla 58 osób,
- w roku 2003 wypłacono zasiłki dla 42 osób,
- w roku 2004 wypłacono zasiłki dla 29 osób.

Od 1 maja 2004 r. przepisy nowej ustawy o pomocy społecznej nie przewidują takiej formy pomocy.

5.4. Alkoholizm

Alkoholizm jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej. Polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych, co może doprowadzić do przedwczesnej śmierci spowodowanej wyniszczeniem organizmu.

Chorobę alkoholową charakteryzują takie zjawiska jak:

- codzienne wypijanie alkoholu,
- ciągi picia występujące na przemian z okresami trzeźwości ,
- zmiany tolerancji na alkohol,
- utrata kontroli nad piciem,
- zaburzenia pamięci i świadomości,
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

Jednym z najczęstszych i najbardziej rozpowszechnionych problemów w Polsce, przynoszącym ogromne straty w życiu osobistym, rodzinnym oraz społecznym jest uzależnienie od alkoholu.

5.4.1. Społeczne skutki nadużywania alkoholu

Nadużywanie alkoholu często wynika z braku umiejętności radzenia sobie z problemami jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia organizmu. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i wybuchowych reakcji radości lub rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań. Cechuje go także mała odporność na frustracje, kryje w sobie lęk przed wyjściem na jaw jego uzależnienia.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego.

Jedną z głównych przyczyn rozwodów w Polsce jest nadużywanie alkoholu. Wpływa również na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Rodzic – alkoholik ma ujemny wpływ na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia.

W wyniku trudnych doświadczeń życiowych grozi im dezintegracja osobowości manifestująca się w różnego typu zaburzeniach emocjonalnych. Badania wykazują, że co najmniej u 50% chorych na nerwicę dzieci, źródłem choroby jest alkoholizm rodziców.

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu ludzi, nie respektuje wieku, płci ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczyielskie działanie jest zauważalne wśród klientów pomocy społecznej. Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się w swojej pracy od wielu lat. Niepokojącym zjawiskiem jest narastający problem uzależnienia od alkoholu i obniżenie wieku pierwszego z nim kontaktu. W rodzinach objętych pomocą z OPS-u pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu. Szczegółowego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dzieci co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. Problem nadużywania alkoholu wśród podopiecznych jest bardzo trudny do wyliczenia, co do liczby rodzin, ponieważ rodziny z tym problemem to

również rodziny biedne, wielodzietne, niezaradne życiowo w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, z problemami zdrowotnymi. Osoby dotknięte chorobą alkoholową mogą liczyć na pomoc specjalistów w Poradni Leczenia Uzależnień (placówki ambulatoryjne) jak również na leczenie w szpitalach stacjonarnych.

W placówkach ambulatoryjnych pacjenci uczestniczą w zajęciach dwa, trzy razy w tygodniu, w placówkach stacjonarnych programy trwają od sześciu do ośmiu tygodni.

Celem terapii jest nie tylko zaakceptowanie przez pacjenta swojego uzależnienia od alkoholu, nauczenie zachowania abstynencji, rozpoznawanie sygnałów nawrotów i unikanie sytuacji sprzyjających nawrotom. Ważnym celem jest też nauka rozwiązywania problemów bez pomocy alkoholu, umiejętność znajdowania oparcia w sobie i innych, ogólne zdrowienie i nauka osiągania satysfakcji z życia.

5.5. Niepełnosprawność – charakterystyka problematyki i społeczne skutki

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych – Strategia odwołuje się do osób posiadających stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, komisję ZUS, KRUS oraz inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi.

Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia pełnienia ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Obserwacje pracowników socjalnych Ośrodka pozwalają stwierdzić, że sytuacja tej grupy osób jest bardzo trudna. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami protezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację.

Dużym problemem są także bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Bariery te nie tylko utrudniają ale i niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu. Nie bez znaczenia jest również problematyka edukacji osób niepełnosprawnych od chwili urodzenia do ukończenia nauki w ramach posiadanych predyspozycji i możliwości.

Niepełnosprawność jest w istocie zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Powodowana chorobami czy dysfunkcjami fizycznymi ma przede wszystkim wymierne konsekwencje funkcjonalne i społeczne.

Powszechnie za niepełnosprawne osoby uznaje się te, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje stałe lub okresowe uniemożliwienie pełnienia ról i zadań społecznych. Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które powodują pogorszenie kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno- zawodową i miejsce zamieszkania.

W rodzinach, w których żyją osoby z ograniczoną sprawnością spowodowaną chorobą występuje ograniczenie dochodów (utrata pracy i renta inwalidzka), ograniczenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie wydatków na leczenie.

Rodzina w takiej sytuacji wymaga zwłaszcza nie instytucjonalnych form pomocy maksymalnie zindywidualizowanych, dostosowanych do jej potrzeb. Szczególnie trudna sytuacja narasta w rodzinie wychowującej nieletnie dziecko. Często rodzice po uzyskaniu informacji o niepełnosprawności dziecka przeżywają silne, negatywne emocje. Czasami ulegają poważnemu zakłóceniu relacje między członkami rodziny (najczęściej między małżonkami) oraz między rodzicami i niepełnosprawnym dzieckiem.

Podstawowym problemem osób niepełnosprawnych są trudności w uczestniczeniu w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym a przede wszystkim edukacyjnym. Bariery architektoniczne w szkołach, problemy z dojazdem do miejsca kształcenia, wyposażeniem w sprzęt rehabilitacyjny są efektem izolacji osób niepełnosprawnych.

Podstawowe problemy osób niepełnosprawnych:

- likwidacja barier architektonicznych,
- niedostateczne zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i rehabilitacyjny,
- mało rozpowszechniona i stosowana wiedza o likwidacji barier funkcjonalnych, udogodnień technicznych w domu osoby niepełnosprawnej,
- brak transportu specjalistycznego,
- ograniczenia związane z finansowaniem przez NFZ.

W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, pracownicy socjalni Ośrodka wskazywali na możliwości korzystania z dofinansowania ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych, przystosowaniu mieszkań dla potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren gminy Bogoria w latach 2000 – 2007 skorzystały z następujących form pomocy

Wyszczególnienie	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006r.	2007r.
Turnusy rehabilitacyjne								
- liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	9	7	5	19	6	13	15	21
- średnie dofinansowanie dla jednej osoby	500.00	510.00	520.00	520.00	570.00	466.00	572.00	605.00
Likwidacja barier architektonicznych								
- liczba umów,	-	-	-	3	3	2	1	1
- średnie dofinansowanie dla jednej osoby				5570.00	7100.00	10.830.00	850.00	4.928.00
Likwidacja barier w komunikowaniu się:								
- liczba umów,	1	3					7	4
- średnie dofinansowanie dla jednej osoby	540.00	200.00	-	-	-	-	2.012.00	1.693.00
Likwidacja barier funkcjonalnych:								
- liczba zawartych umów,	1	3	-	5	3	2	8	5
- średnie dofinansowanie	540.00	200.00		570.00	7100.00	10.830.00	1.760.00	2.340.00
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze:								
- liczba osób, które korzystały z dofinansowania.	5	11	9	11	8	6	23	20
							1.180.00	1.254.00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie

W latach 2000 – 2007 Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogorii obejmował pomocą osoby niepełnosprawne:

- 2000 r. - 86 osób,
- 2001 r. - 96 osób,
- 2002 r. - 104 osoby,
- 2003 r. – 109 osób,
- 2004 r. - 96 osób,
- 2005 r. - 82 osoby,
- 2006r. - 96 osób,
- 2007r. - 131 osób.

(Dane: roczne sprawozdania OPS).

5.6. Problemy narkomani i uzależnień

Narkomania, to nałóg stałego używania narkotyków, czasem całkowite uzależnienie się od nich, prowadzi do zaburzeń osobowości, zmian w układzie nerwowym.

Przyczyny występowania narkomanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży są bardzo złożone i często powinny być rozpatrywane indywidualnie, jednakże najczęstsze z nich to:

- trudna sytuacja życiowa,
- skłonność do nałogów ukształtowana w toku wychowania,
- wpływ grupy rówieśniczej,
- moda wśród młodzieży na narkomański styl życia,
- ciekawość.

W badanym okresie na terenie gminy Bogoria pracownicy socjalni odnotowali w 2004 r. i 2005 r. 1 rodzinę z osobami uzależnionymi od narkotyków niemniej jednak jest to problem poważny.

Lata transformacji ustrojowych w Polsce dały silny impuls do rozwoju narkomanii. Massmedia informują o wzroście podaży narkotyków i popytu na nie. Podaż rośnie wraz z rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej, rosnącym ruchem turystycznym, otwarciem granic, rozwojem przestępczości zorganizowanej. Na popyt miała wpływ intensywna transmisja wzorców kulturowych. Popyt rośnie wśród ludzi młodych dotkniętych bezradnością pokolenia rodziców, brakiem perspektyw po

ukończeniu szkoły. Również reklama farmaceutyków oferujących leki na wszystkie problemy życiowe wzmacnia tendencje do sięgania po środki narkotyczne i psychotropowe.

5.7. Przestępczość oraz przestępczość nieletnich.

Zjawisko przestępczości wśród nieletnich, to problem społeczny. W ostatnich latach szczególnie podkreśla się specyfikę zmiany struktury i dynamikę tej patologii wśród młodzieży. Przybiera ona coraz bardziej groźniejsze formy. Co jakiś czas wstrząsają nami zachowania młodych ludzi przepełnione agresją i sadyzmem. Czyny bez motywu, wymierzone w słabsze fizycznie lub psychicznie osoby budzą strach oraz pytanie – skąd tyle agresji.

W Polsce również narasta problem wspomnianej patologii wśród nieletnich. Na podstawie danych otrzymanych z Posterunku Policji w Bogorii ustalono, że w 2000 r. na terenie gminy Bogoria stwierdzono 43 przestępstwa; w 2001 r. – 27 przestępstw, w tym 2 przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie, w 2002 r. 30 przestępstw, w tym 1 przez osobę nieletnią, w 2003 r. - 18 przestępstw, w 2004 r.- 40 przestępstw, w tym 1 przez osobę nieletnią, w 2005 r. – 44 przestępstwa, z czego 6 przestępstw dokonały osoby nieletnie.

Rodzaj przestępstwa	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.
Kradzież cudzej rzeczy	11	9	5	5	16 + 1 nieletni	15 + 2 nieletni	15 + 2 nieletni	9 + 5 nieletni
Kradzież energii	-	-	-	-	-	1	4	2
Kradzież samochodu	-	1	-	-	-	-	1	-
Kradzież z włamaniem	18	7	17	10	16	11	18	12
Rozbój	-	1 + 2 nieletni	1	-	1	1 + 1 nieletni	-	-

Przywłaszczenie pospolite	-	-	-	-	-	3	-	1
Oszustwo pospolite	-	1	-	-	1	-	-	1
Oszustwo gospodarcze	-	-	-	-	1	1	-	-
Uszkodzenie rzeczy	5	3	2	1	3	1 + 2 nieletni	1	-
Krótkotrwały zabór pojazdu	-	-	1	1	-	-	-	-
Wyrąb drzewa w lesie w celu przywłaszczenia	2	1	3	1	1	3 + 1 nieletni	-	6
Paserstwo nieumyślne	-	-	-	-	-	1	1	-
Razem	43	27	30	18	40	44	44	43

Źródło: Informacja posterunku Policji w Bogorii

Jak wynika z policyjnych statystyk większość przestępstw dokonanych przez młodych ludzi były skierowane przeciwka mieniu prywatnemu i społecznemu, w jednym przypadku przestępstwo dokonane było z użyciem rozboju.

Najczęściej sprawcami przestępstw są osoby nietrzeźwe, które dokonują drobnych kradzieży sklepowych.

W badanym okresie, na terenie Gminy Bogoria nie ujawniono przypadków rozprowadzania narkotyków wśród nieletnich.

5.8. Program rozwiązywania problemów społecznych w gminie Bogoria.

Określony w niniejszej „Strategii” - Program Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Bogoria, wskazuje priorytety oraz plan działania służący ich osiągnięciu.

Cele szczegółowe zostały odniesione do poszczególnych zidentyfikowanych problemów społecznych.

5.8.1 Przeciwdziałanie bezrobociu.

Celem planowanych działań w ramach Strategii jest wspieranie bezrobotnych w gminie Bogoria wskazujące priorytety oraz plan działania służący ich osiągnięciu. Cele szczegółowe zostały odniesione do poszczególnych zidentyfikowanych problemów społecznych.

Podstawowe działania w zakresie walki z bezrobociem to:

- przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej,
- rozwiązywanie problemów bezrobocia systemowo, czyli z uwzględnieniem pomocy dla rodziny bezrobotnego,
- zróżnicowanie form pomocy adresowanych do bezrobotnego,
- koordynatorzy działań na rzecz bezrobotnych to pracownicy socjalni,
- pozostające w dyspozycji OPS – u środki finansowe na pomoc materialną stanowiąc będą ważny instrument służący kształtowaniu postaw i zachowań bezrobotnych – podopiecznych,
- negocjowanie kontraktów określających zasady współdziałania będzie podstawą pracy z bezrobotnym klientem OPS.

Istotnym elementem są również działania mające na celu zwiększenie skuteczności funkcji informacyjnej sprawowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Staszowie. W ramach tych działań należy doskonalić sposoby docierania z informacjami do zainteresowanych.

Właściwie przekazania informacja oraz wyjaśnienie bezrobotnemu jego sytuacji prawnej, uprawnień oraz warunków uzyskania określonych świadczeń powoduje

redukcję postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej. Ułatwia im planowanie swoich działań.

W ramach działań podejmowanych w celu mobilizacji podopiecznych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się - podstawą pomocy będzie kontrakt socjalny zawierany pomiędzy bezrobotnym, a OPS określający zasady współpracy, uzależniający przyznawanie pomocy finansowej od zaangażowania bezrobotnego w poszukiwaniu zatrudnienia. Innym wzmocnieniem aktywnej postawy będzie proponowanie prac interwencyjnych z puli PUP dla najbardziej aktywnych podopiecznych.

W zakresie podejmowanych działań w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia planowane jest przeznaczenie środków finansowych będących w dyspozycji Ośrodka w pierwszej kolejności na ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców.

Priorytetem będzie zapewnienie dzieciom:

- podstawowego wyposażenia do szkoły w celu wyrównania szans edukacyjnych,
- ciepłego posiłku w szkole,
- możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych.

Pomoc dla bezrobotnych nie może ograniczyć się jedynie do świadczeń finansowych. Koniecznym jest także prowadzenie intensywnej pracy socjalnej, której celem będzie kształtowanie u bezrobotnych odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do samodzielnego życia w obecnej rzeczywistości. Należy położyć nacisk na uczenie prowadzenia gospodarstwa domowego w nowej sytuacji, racjonalnego gospodarowania ograniczonymi środkami finansowymi.

Osoby bezrobotne oraz ich rodziny dotyka wiele ograniczeń w zakresie funkcjonowania społecznego. Sytuacja bezrobocia wywołuje także wiele napięć psychicznych. Rozwiązaniem dla tej części problemów staną się grupowe formy pomocy takie jak: grupy samopomocowe, kursy pomocy bezrobotnemu prowadzone przez Klub Integracji Społecznej.

Działania z zakresu społeczno – gospodarczego:

W wyniku analizy powyższych czynników podstawą prowadzenia zmian na rynku pracy, sprzyjających łagodzeniu skutków bezrobocia powinny być podejmowane następujące działania:

- rozwój zatrudnienia socjalnego długotrwale bezrobotnych mieszkańców, zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Klubu Integracji Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej,
- wprowadzenie częściowego lub całkowitego zwolnienia obciążeń podatkowych dla nowych podmiotów gospodarczych,
- aktywizacja osób bezrobotnych poprzez organizowanie prac społeczno – użytecznych,
- podejmowanie działań w celu przekwalifikowania osób długotrwale bezrobotnych i pomoc wyjścia z długotrwałego bezrobocia do aktywności,
- wzmacnianie aktywnych programów typu pomoc w zatrudnieniu absolwentów, staże, szkolenia, porady – wzmocni to powiązania na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie mobilności osób z obszarów wiejskich oraz młodzieży przez dostęp do szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

5.8.2. Przeciwdziałanie bezdomności.

Celem strategicznym w walce z bezdomnością jest:

- udzielanie pomocy osobom bezdomnym,
- zapobieganie dalszemu rozwojowi tego zjawiska w gminie,
- zapewnienie wsparcia psychicznego osobom dotkniętym problemem bezdomności, współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającą przy Urzędzie Gminy w celu realizowania programu terapeutycznego dla osób uzależnionych.

Kierunki działania:

- utworzenie stołówki w siedzibie gminy dla osób samotnych i osób dotkniętych problemem bezdomności,
- rozwój zatrudnienia socjalnego osób wychodzących z bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Klubu Integracji Społecznej,
- utworzenie warunków zapobiegania bezdomności w rodzinie poprzez walkę z uzależnieniami,
- pomoc w uzyskaniu lokalu socjalnego dającego szansę na wyjście z bezdomności, udzielanie zasiłków celowych na zakup odzieży oraz udzielanie pomocy rzeczowej, utworzenie i utrzymanie lokalnego domu pomocy społecznej

dla osób starych, samotnych, pozbawionych opieki, zagrożonych zjawiskiem bezdomności, wymagających pomocy instytucjonalnej.

5.8.3 Pomoc na rzecz rodzin i dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Przestępczość kryminalna jest przejawem patologii społecznej „przemoc w rodzinie jest przestępstwem” - to zamierzone działanie, wykorzystujące przewagę sił przeciwko członkom rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Wszystkich zainteresowanych ideą pomagania ofiarom przemocy domowej oraz przeciwdziałaniu temu zjawisku skupia ogólnopolskie porozumienia osób, organizacji i instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie „*Niebieska Linia*” oraz ogólnopolska procedura wobec przemocy domowej – program „Bezpieczeństwo w rodzinie NIEBIESKA KARTA”.

Pracownicy socjalni współpracując z policją odbywają wspólną wizytę w domu pokrzywdzonych, opracowują plan pomocy i uruchamiają lokalny system wsparcia.

Zjawisko przemocy domowej szczególnie na terenach wiejskich jest ukrywane przez osoby pokrzywdzone, trudno więc określić zakres jego występowania. Przemoc domowa jest powiązana z innymi patologiami np. alkoholizmem, bezrobociem, niezaradnością życiową. Bariera do postawienia pełnej diagnozy sytuacji jest niska świadomość społeczna przejawów oraz niechęć środowiska do wtrącania się w sprawy innych.

Kierunki działania:

- realizacja zadań ustawowych przypisanych samorządom,
- zorganizowanie Punktu Pomocy Ofiarom Przestępstw i Przemocy w Rodzinie w gminie w celu udzielania porad i informacji osobom poszkodowanym,
- zorganizowanie świetlicy dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

5.8.4 Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym.

Zadania przewidziane ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży , w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel strategiczny:

- wypracowanie modelu wspólnego oddziaływania pracowników socjalnych, terapeutów na rodziny dotknięte problemem alkoholowym,
- wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznym uzależnionym w celu mobilizacji go do podjęcia leczenia odwykowego,
- ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców,
- wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Kierunki działania:

Stworzenie modelu współpracy pracownika socjalnego i konsultanta – psychologa. Motywacja uzależnionych i współuzależnionych, podopiecznych Ośrodka do zmiany sytuacji życiowej jest bardzo niska, konieczna jest więc współpraca pracownika socjalnego z psychologiem. Rolą pracownika socjalnego będzie rozpoznawanie faktów z życia podopiecznych problemu alkoholowego i zmotywowanie podopiecznego lub jego rodziny do podjęcia kontaktu z psychologiem. Jeżeli osoby współuzależnione (rodzina) zmierzać będą do przeprowadzenia interwencji w środowisku, wówczas psycholog podejmie pracę z rodziną i skonfrontuje alkoholika z faktami jego życia wskazującymi na uzależnienie od alkoholu.

Spodziewane efekty tej współpracy:

- uświadomienie osobom współuzależnionym na temat kim jest alkoholik, dlaczego alkoholik to człowiek chory, jaki wpływ ma choroba członka rodziny na współuzależnienie całej rodziny i jakie są tego konsekwencje,
- zorganizowanie zajęć dla dzieci z rodzin uzależnionych od alkoholu w celu stworzenia warunków do odreagowania negatywnych emocji nagromadzonych na skutek problemów w domu,
- zorganizowanie spotkań pracowników socjalnych z psychologiem, których celem będzie wskazanie na możliwości i formy postępowania z rodziną dotkniętą problemem alkoholowym, informacje o miejscach, instytucjach, organizacjach mogących również nieść pomoc w rozwiązywaniu piętrzących się problemów,
- umożliwienie osobom kończącym terapię powrót na rynek pracy w ramach Klubu Integracji Społecznej.

5.8.5 Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Cele strategiczne:

- wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych,

- wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem,
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.

Kierunki pomocy:

- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych tj. zorganizowanie form rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku w celu poprawy psychofizycznej sprawności uczestników między innymi poprzez rozwiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych,
- szkolenie pracowników socjalnych, które przybliży problematykę niepełnosprawności zarówno fizycznej, psychicznej jak i intelektualnej. Jest to niezbędne do efektywnego poradnictwa i wspieranie osoby niepełnosprawnej w samodzielnym życiu poprzez towarzyszenie jej w różnych sytuacjach życiowych,
- rozwój pomocy zespołowej – pracownik socjalny z konsultantem (pedagog, psycholog) opracowują wspólnie z rodziną dziecka lub dorosłą osobą niepełnosprawną plan pracy i pomocy. Należy się spodziewać, że efektem takiej pracy będzie akceptacja siebie samego, jako osoby niepełnosprawnej lub wsparcie rodziny, której członkiem jest osoba niepełnosprawna i zmniejszenie napięcia spowodowanego niepokojem, co do jej stanu zdrowia,
- wspieranie profesjonalnych form pomocy wolontariatem – zorganizowane grupy wolontariuszy będą wspomagać rodziny wychowujące niepełnosprawne dziecko.

5.8.6. Zapobieganie narkomanii.

Kierunki działania:

Problem narkomanii jest na szczęście w gminie Bogoria zjawiskiem marginalnym, jednakże zagrożenie zjawiskiem nakazuje na zwrócenie szczególnej uwagi.

Strategia działania w tej materii powinna obejmować w miarę potrzeb przede wszystkim:

- współpracę środowisk nauczycielskich w zakresie profilaktyki uzależnień,
- promocję zdrowego stylu życia,
- rozwój kultury fizycznej i sportu,
- tworzenie szkolnych klubów zainteresowań,

- skuteczną walkę z osobami zajmującymi się dystrybucją środków odurzających.

5.8.7. Zapobieganie przestępczości i przestępczości nieletnich.

W trosce o bezpieczeństwo mieszkańców gminy należy traktować w sposób priorytetowy:

- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców poprzez ograniczenie przestępczości pospolitej, przestępczości wśród nieletnich, zdecydowane działania przeciwko wykroczeniom,
- umocnienie współpracy służb ze społecznością gminy,

Kierunki działania:

Bezpośrednie działanie mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy Bogoria to:

- inspirowanie do powstawania grup wsparcia sąsiedzkiego,
- współpraca służb porządkowych z rodziną, szkolnictwem w celu zapobiegania patologiom społecznym,
- kontrola dostępu młodzieży do używek,
- szczególna troska o bezpieczeństwo w szkołach.

Podmioty zaangażowane w realizację strategii:

Ośrodek Pomocy Społecznej jako koordynator, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy U.G. Bogoria, Posterunek Policji w Bogorii, nauczyciele (całe grono pedagogiczne),rodzice, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

VI. KONCEPCJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY

6.1. Wizja

Gmina Bogoria Ośrodkiem wypoczynkowym powiatu staszowskiego z zalewem, pływalnią, lodowiskiem, wyciągiem narciarskim i bajkowym miasteczkiem dla dzieci oraz rozwiniętym zakładem przetwórczo-spożywczym.

6.2. Cele

- **Rozwinięty rynek pracy**

Zadania/Programy

- ⇒ Stworzenie zakładu pracy
- ⇒ Stworzenie Centrum Integracji Społecznej
- ⇒ Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy
- ⇒ Szkolenia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą

- **Dobrze działający system opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i samotnymi**

Zadania/Programy

- ⇒ Zwiększenie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry opiekunek społecznych
- ⇒ Powstanie Domu Opieki Społecznej
- ⇒ Powstanie Poradni rehabilitacyjnej wyposażonej w sprzęt rehabilitacyjny
- ⇒ Powstanie świetlicy integracyjnej oferującej zajęcia dla OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
- ⇒ Włączenie wolontariatu do pracy z osobami wymagającymi Pomocy
- ⇒ Organizowanie spotkań okolicznościowych dla osób samotnych, wyjazdów do ośrodków kultu religijnego

- **Aktywna społeczność lokalna**

Zadania/Programy

- ⇒ Tworzenie i nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi
- ⇒ Utworzenie wiejskich przedszkoli i żłobków
- ⇒ Nawiązanie współpracy z kościołem
- ⇒ Utworzenie punktów związanych z kulturą i bibliotek wiejskich przy zaangażowaniu społeczności lokalne

- **Zmniejszenie patologii poprzez zagospodarowanie czasu wolnego**

Zadania/Programy

⇒ Zwiększenie oferty kulturalnej w Gminie poprzez:

- ✓ Powstanie nowych kół zainteresowań, sekcji
- ✓ Zwiększenie liczby i rodzaju imprez kulturalnych
- ✓ Zwiększenie zasięgu imprez kulturalnych
- ✓ Rozszerzenie bazy materialnej kultury (Internet)
- ✓ Szersza dostępność do usług bibliotecznych (w tym dla osób niepełnosprawnych)

⇒ Działania prewencyjne

- ✓ Kluby AA
- ✓ Poradnie dla osób uzależnionych
- ✓ Świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i rodzin patologicznych

- **Wspieranie młodych małżeństw i rodzin**

Zadania/Programy

Pomoc finansowa dla matek samotnie wychowujących dzieci

W wyniku drugich warsztatów wypracowano cele oraz kierunki działań do 20013 r.

6.3. Cele szczegółowe oraz kierunki działań

Cele i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwania rezultaty	Wskaźniki
CEL GŁÓWNY (strategiczny)						
ROZWINIĘTY RYNEK PRACY						
Cel operacyjny						
1.1.1.	Działanie na rzecz utworzenia grupy producenckiej lub innego podmiotu zajmującego się przetwórstwem produktów rolnych	Przedsiębiorcy, Inwestorzy, Urząd Gminy (współpraca)	Przedsiębiorcy, Inwestorzy	Własne środki przedsiębiorców i inwestorów, dotacje unijne	Powstanie zakład przetwórstwa produktów rolnych	1 zakład przetwórstwa rolnego zatrudniający 20 pracowników
1.1.2.	Stworzenie systemu dystrybucji żywności ekologicznej (punkt sprzedaży, sprzedaż przez internet)	Indywidualne gospodarstwa ekologiczne, Urząd Gminy (współpraca)	Indywidualne gospodarstwa ekologiczne, Urząd Gminy (współpraca)	Środki własne gospodarstw ekologicznych, dotacje unijne	Powstanie punkt sprzedaży żywności ekologicznej, promowanie art. ekologicznych oraz ich sprzedaż przez internet	Liczba sprzedanych produktów (zysk)
1.1.3.	Szkolenia dla osób długotrwale bezrobotnych, klientów pomocy społecznej	Powiatowy Urząd Pracy, OPS, UG(współpraca)	PUP, OPS, Zakład Doradctwa Zawodowego,	POKL, budżet Gminy,	Zwiększenie aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych	3 szkolenia dla 10 osób długotrwale bezrobotnych
1.1.4.	Szkolenia dla osób rozpoczynających	PUP, Urząd Gminy	PUP, Izby Rzemiełnicze,	PUP, środki unijne	Powstanie nowych	5 szkoleń dla 10 osób

	działalność gospodarczą	(współpraca)	Urząd Gminy (współpraca)		punktów świadczących usługi dla lokalnej społeczności		
--	-------------------------	--------------	--------------------------	--	---	--	--

Cele i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwania rezultaty	Wskaźniki	Wartość w 2007r.
CEL GŁÓWNY (strategiczny)							
WSPIERANIE MŁODYCH MALŻEŃSTW I RODZIN							
Cel operacyjny							
5.1.1.	Utworzenie „Mini przedszoła” w miejscowości Niedźwiedz	Urząd Gminy	Dyrektor Szkoły	W 2009r.PPWOW, Budżet Gminy, fundusze europejskie	Wyrównanie szans edukacyjnych z terenu wiejskiego	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	Brak danych

Cele i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwania rezultaty	Wskaźniki	Budżet
CEL GŁÓWNY (strategiczny)							
DOBRZE DZIAŁAJĄCY SYSTEM OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYM, NIEPEŁNOSPRAWNYMI I SAMOTNYMI							
Cel operacyjny							
2.1.1.	Powstanie Domu Pomocy Społecznej i Poradni Rehabilitacyjnej	Urząd Gminy, Samorząd Gminy, OPS	Urząd Gminy, OPS, Samorząd Gminy,	Budżet Gminy	Zapewnienie całodobowej opieki pielęgnacyjnej i zdrowotnej osobom starszym, schorowanym, niepełnosprawnym	20 osób	1 360 000 zł
2.1.2.	Rehabilitacja i wykorzystanie usług opiekuńczych dla osób potrzebujących w ich miejscu zamieszkania	ZOZ Bogoria, OPS	ZOZ Bogoria, OPS	W 2009r. PPWOW, Urząd Gminy	Rozbudowanie usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym w ich miejscu zamieszkania	Wg. potrzeb	Brak danych
2.1.3.	Organizowanie spotkań okolicznościowych, wyjazdów do ośrodków kultu religijnego, ośrodków kulturalnych dla osób samotnych	Parafie Urząd Gminy (współpraca)	Parafie, organizacje pozarządowe	Program Integracji Społecznej (PPWOW)	Atrakcyjne wykorzystanie wolnego czasu osób starszych	Wg. potrzeb	Brak danych

Cele i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwania rezultaty	Wskaźniki	Budżet
CEL GŁÓWNY (strategiczny)							
AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA							
Cel operacyjny							
3.1.1.	Utworzenie sekcji tanecznej w GOK w Bogorii	Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii Urząd Gminy	Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii, Instruktor	Program Integracji społecznej PPWOW	Poszerzenie umiejętności i zainteresowań dzieci i młodzieży	Zajęcia 1 x w tygodniu Grupa min. 10 osób	
3.1.2.	Utworzenie sekcji tkackiej w GOK w Bogorii	Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii Urząd Gminy	Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii, Instruktor	Program Integracji społecznej PPWOW	Zdobycie nowych umiejętności, stworzenie nowych usług plastycznych, pobudzenie aktywności społecznej	Zajęcia 1 x w tygodniu Grupa min. 8 osób	
3.1.3.	Utworzenie Ośrodka Doskonalenia Obsługi Programów Komputerowych i Dostępu do Internetu w Wiejskim Domu Kultury w Przyborowicach	Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii Urząd Gminy	Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii, Instruktor	Środki UE	Szerszy dostęp do internetu , zdobycie umiejętności obsługi komputera i internetu	Dostęp dla wszystkich w godzinach otwarcia	
3.1.4.	Utworzenie świetlicy wiejskiej –	Gminny Ośrodek Kultury w	Gminny Ośrodek	Program Integracji	Wzrost zaradności	Zajęcia min. 1 x w tygodniu	

	integracyjnej dla dzieci z rodzin zaniebanych w Wiejskim Domu Kultury w Przyborowicach	Bogorii Urząd Gminy	Kultury w Bogorii, Pedagog	społecznej PPWOW	życiowej dzieci, poznanie pozytywnych wzorców życia.	
--	--	------------------------	-------------------------------	------------------	--	--

Cele i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwania rezultaty	Wskaźniki	Budżet
CEL GŁÓWNY (strategiczny)							
ZMNIJSZENIE PATOLOGII POPRZEZ ZAGOSPODAROWANIE CZASU WOLNEGO							
Cel operacyjny							
4.1.1.	Powstanie nowych kół zainteresowań, sekcji językowe, teatralne, muzyczne, ekologiczne, fotograficzne, sportowe.	Dyrektorzy Szkoł: Podstawowych, Gimnazjum i Liceum	Nauczyciele	Program Integracji społecznej PPWOW	Zagospodarowanie czasu wolnego, zwiększenie zainteresowań uczniów, lepsze przygotowanie uczniów do konkursów, zawodów, zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych	Liczba kół i uczestników	
4.1.2.	Zwiększenie liczby, rodzaju i zasięgu imprez kulturalnych: "Zielone Szkoły", wycieczki, wyjazdy na basen do teatru, filharmonii i	Dyrektorzy Szkoł: Podstawowych, Gimnazjum i Liceum	Nauczyciele i opiekunowie	Program Integracji społecznej PPWOW, Urząd Gminy w Bogorii	Wypoczynek uczniów (czynny) w atrakcyjnych ośrodkach wypoczynkowych, zwiedzanie obiektów zabytkowych,	Liczba wyjazdów (3), i uczestników 130.	

	kina.								
4.1.3.	Wzbogacenie istniejącego już wyposażenia pracowni komputerowych oraz księgozbioru bibliotecznego i utworzenie kawiarenki internetowej	Dyrektorzy Szkół i nauczyciele bibliotekarze	Nauczyciele bibliotekarze i nauczyciele informatyki	Program Integracji społecznej PPWOW, Urząd Gminy w Bogorii	zwiększenie dostępu do internetu, wzbogacenie księgozbioru bibliotek szkolnych i możliwość korzystania z czytelni	Wzbogacanie języka uczniów i wiedzy o otaczającym świecie			
4.1.4.	Utworzenie świetlic integracyjnej dla uczniów z rodzin patologicznych	Dyrektorzy Szkół i kierownicy świetlic , OPS	Pedagodzy i psycholog	Program Integracji społecznej PPWOW, Urząd gminy	Zagospodarowanie czasu wolnego uczniów z rodzin patologicznych, integracja dzieci i młodzieży z różnych środowisk, zmniejszenie liczby patologicznych zachowań i uzyskiwanie lepszych wyników w nauce.	Lepsze wyniki w nauce			

Cele i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwania rezultaty	Wskaźniki	Wartość w 2009r.
CEL GŁÓWNY (strategiczny)							
AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA							
Cel operacyjny							
3.1.1.	Utworzenie przedszkola (ogniska przedszkolnego) dla dzieci młodszych przy Publicznej Szkole Podstawowej w Niedźwiedziu	Dyrektor PSP w Niedźwiedziu, Urząd Gminy	Nauczyciele	Program Integracji społecznej PPWOW	Przygotowanie dzieci do pracy w grupie, aktywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie sprawności manualnych dzieci, zapewnienie dzieciom opieki dydaktyczno - wychowawczej	Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola.	Brak danych

VII FINANSOWANIE STRATEGII

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Przewidywane źródła finansowania strategii to:

Pierwszą grupę stanowią środki finansowe wewnętrzne:

- środki pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
- środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
- środki budżetu samorządu powiatowego, samorządu województwa,
- środki od lokalnych sponsorów

Druga grupa to środki finansowe zewnętrzne:

- Programy Unii Europejskiej
- Programy bilateralne
- Fundusze organizacji międzynarodowych
- Krajowe fundusze publiczne (np. PFRON)
- Fundusze prywatne, środki fundacji.

Środki pochodzące z Unii Europejskiej

Europejski Fundusz Społeczny - jest najważniejszym instrumentem Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. EFS wspiera działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Polska korzysta z możliwości, jakie stwarza Europejski Fundusz Społeczny (EFS), od początku członkostwa w Unii Europejskiej, a więc od 1 maja 2004 roku. W okresie programowania 2004 - 2006 ze środków EFS współfinansowane były projekty realizowane w ramach:

- 1) Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)
- 2) Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL

W obowiązującym okresie programowania 2007 - 2013 środki EFS finansować będą wyłącznie działania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki PO KL.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)

Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia. Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których

należą:

- 1) Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
- 2) Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
- 3) Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce
- 4) Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy
- 5) Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa
- 6) Wzrost spójności terytorialnej.

PO KL składa się z 10 priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- I. Zatrudnienie i integracja społeczna
- II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego
- III. Wysoka jakość systemu oświaty
- IV. Szkolnictwo wyższe i nauka
- V. Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym:

- VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich
- VII. Promocja integracji społecznej
- VIII. Regionalne kadry gospodarki
- IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
- X. Pomoc techniczna.

Ok. 60% środków PO KL zostanie przeznaczone na wsparcie realizowane w poszczególnych regionach, zaś pozostała kwota (ok. 40%) będzie wdrażana sektorowo przez odpowiednie resorty.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki finansowany będzie w 85 proc. ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz w 15 proc. ze środków krajowych. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wynosi prawie 11,5 mld euro, w tym wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego to ponad 9,7 mld euro a pozostałą część stanowią środki krajowe.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego (RPO WŚ)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 - 2013 (RPOWŚ 2007 2103) stanowi kompleksowe narzędzie prowadzenia polityki rozwoju regionu w latach 2007 – 2013. Program jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO 2007 - 2013) wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie na lata 2007 - 2013, przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006r.

Osie priorytetowe RPOWŚ

Oś priorytetowa 1. Rozwój przedsiębiorczości.

Oś priorytetowa 2. Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu.

Oś priorytetowa 3. Podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu.

Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej.

Oś priorytetowa 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport.

Oś priorytetowa 6. Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych.

Oś priorytetowa 7. Pomoc techniczna.

W celu przezwyciężenia barier rozwojowych przedsiębiorczości w województwie Świętokrzyskim, w osi priorytetowej: **Rozwój przedsiębiorczości** Programu przewidziano bezpośrednie wsparcie inwestycyjne mikro, małych i średnich firm. Referowane będą projekty podmiotów działających w sektorze produkcyjnym usługowym, w tym w branży turystycznej, dzięki realizacji inwestycji generujące nowe miejsca pracy i wdrażające nowe, innowacyjne technologie i rozwiązania. Przedsiębiorstwa będą też miały możliwość uzyskania dotacji na tworzenie nowych miejsc pracy, jak również dofinansowania organizacji misji gospodarczych oraz kosztów udziału w targach.

Regiony podnoszą swą konkurencyjność również poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług sfery publicznej, tj. ochrony zdrowia, edukacji, dóbr kultury, zróżnicowanych możliwości wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego. Poprawa dostępu do tych usług ma duży wpływ na wzrost atrakcyjności życia w regionie, a co się z tym wiąże, pozwoli na zahamowanie odpływu ludzi młodych, szczególnie z wyższym wykształceniem, poza województwo w tym celu będzie realizowana Oś priorytetowa 5. **Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport.**

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 będzie realizowany na terenie całego kraju. Podstawą jego realizacji jest opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt, który został zaakceptowany przez Komitet Rozwoju Obszarów Wiejskich Unii Europejskiej (24 lipca 2007 r.). Instrumenty PROW podzielono na osie, których realizacja ma się przyczynić do osiągnięcia następujących celów:

- poprawa konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa przez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji;
- poprawa środowiska naturalnego i terenów wiejskich przez wspieranie gospodarowania gruntami;
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej;

W ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich UE, zdefiniowano cztery osie:

Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego.

Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.

Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

Oś 4: Leader.

Realizacja Osi 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej będzie realizowana przez następujące działania:

- *przejsście do działalności pozarolniczej,*
- *wspieranie tworzenia i rozwoju mikro-przedsiębiorstw w celu promocji przedsiębiorczości i rozwijania ekonomicznych podstaw regionu,*
- *promocja turystyki,*
- *ochrona, podnoszenie jakości i zarządzanie dziedzictwem kulturowym,*
- *podstawowe usługi na rzecz gospodarki i ludności wiejskiej,*
- *odnowa wsi i rozwój, ochrona i podniesienie jakości wiejskiego dziedzictwa kulturowego,*
- *system szkoleń zawodowych dla podmiotów gospodarczych działających w obszarach objętych osią priorytetową 3,*

- system zdobywania kwalifikacji i aktywizacji w celu przygotowania i wdrożenia lokalnej strategii rozwoju.

Oś 4: Leader

Leader jest podejściem wielosektorowym, przekrojowym i partnerskim, realizowanym lokalnie na określonym obszarze, umożliwiającym osiągnięcie celów osi trzeciej. Celem osi czwartej jest przede wszystkim budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja, w skutek pośredniego włączenia lokalnych grup działania w system zarządzania danym obszarem. Pomocne w osiągnięciu celów osi będą również projekty współpracy. W ramach Leader można realizować : „małe projekty”, które mogą dotyczyć:

- organizacji szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym,
- promocji i rozwoju lokalnej aktywności, w tym promocji lokalnej twórczości,
- kulturalnej i artystycznej, z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego,
- rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich,
- organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych,
- zakupu oprogramowania, urządzeń i sprzętu komputerowego (w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu oraz zakup usługi dostępu do Internetu) i ich udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej w celu podniesienia jakości życia ludności,
- renowacji, zabezpieczenia i oznakowania przydrożnych kapliczek, pomników przyrody, odkrywek geologicznych i innych miejsc i budowli charakterystycznych dla danej miejscowości,
- odnawiania elewacji i dachów prywatnych budynków, ogrodzeń, oraz innych obiektów charakterystycznych dla budownictwa danego regionu,
- zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla zespołów artystycznych, zespołów folklorystycznych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje,
- zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remont.

Fundusze organizacji międzynarodowych

Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW).

Program powstał w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej i ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych. W dniu 7 kwietnia 2006 r. podpisana została umowa pomiędzy Bankiem Światowym a polskim rządem w sprawie pożyczki na finansowanie PPWOW. Ma on trwać do końca 2009 r. Program składa się z trzech części – Programu Integracji Społecznej, reformy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz kampanii informacyjno-świadomościowej na temat problemów integracji Społecznej i reformy KRUS.. Ten program to nie tylko pieniądze, ale i skuteczne narzędzia do rozwoju gminy. Samorzady gminne otrzymują wsparcie w projektowaniu lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, do ich dyspozycji jest najlepszy możliwy know how – eksperci, szkolenia, baza Dobrych Praktyk, a także wysoko kwalifikowani konsultanci, którzy na bieżąco współpracują z gminami. Gminy otrzymują też wsparcie dla lepszego aktywizowania lokalnej społeczności, pomoc w identyfikacji lokalnych liderów, motywowaniu ich do działania oraz w zachęcaniu mieszkańców do aktywnego włączania się w rozwiązywanie problemów społecznych. Do programu zakwalifikowano 500 na 2,5 tys. polskich gmin. Wybrano te gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, które są w najgorszej sytuacji z uwagi na mnogość problemów społecznych. Wzięto przy tym pod uwagę kilkanaście wskaźników takich jak m. in. niski dochód na mieszkańca, peryferyjność położenia, liczba klientów pomocy społecznej, struktura demograficzna, niekorzystna struktura gospodarcza i mała aktywność społeczna.

Program stworzy możliwość sfinansowania projektów dla trzech grup beneficjentów:

- 1) ludzi starszych,
- 2) dzieci i młodzieży,
- 3) rodzin z dziećmi.

Pomoc dla osób starszych obejmie m.in.: usługi opiekuńcze o różnym zakresie i charakterze; środowiskowe formy opieki nad osobami w podeszłym wieku, rozwój usług wspomagających, ułatwiających codzienne funkcjonowanie /dostęp do

informacji, gastronomia, transport, kształcenie ustawiczne;/ rozwój form pomocy w okresowym wyręczaniu opiekunów rodzinnych; mieszkania chronione dające możliwość maksymalnie długiej samodzielności; wspieranie różnych form samopomocy.

Pomoc dla dzieci i młodzieży obejmie m.in.: rozwój sieci świetlic środowiskowych dostępnych dla wszystkich dzieci; tworzenia klubów młodzieżowych z ofertą adekwatną dla potrzeb nastolatków opartą na samorządności i samoorganizacji z udziałem wychowawcy; tworzenie kawiarenek internetowych; tworzenie sieci poradnictwa i wspierania w sytuacjach kryzysowych i poradnictwa zawodowego dla młodzieży; tworzenie zastępczych form opieki głównie rodzinnej dla dzieci i młodzieży, której rodzice niewłaściwie wywiązują się ze swoich obowiązków.

Natomiast pomoc dla rodzin z dziećmi obejmie m.in. poradnictwo prawne, socjalne, rodzinne oraz pedagogiczno – psychologiczne; opieka instytucjonalna nad dziećmi w wieku szkolnym i młodszym; mini przedszkola lub mini żłobki o charakterze rodzinnym.

Fundusze krajowe

PFRON

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest funduszem celowym, którego środki przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Środki PFRON przeznaczone są między innymi na:

- dofinansowanie wynagrodzeń osób niepełnosprawnych,
- zatrudnianie osób niepełnosprawnych,
- przystosowanie nowych i istniejących miejsc pracy dla osób, niepełnosprawnych,
- sport i rekreację osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych,
- wsparcie edukacji osób niepełnosprawnych,
- realizację programów własnych,

Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans w zdobyciu wykształcenia przez uczniów, będących osobami niepełnosprawnymi, zamieszkującymi gminy.

Cele operacyjne programu to:

- a) poprawa warunków kształcenia uczniów, będących osobami niepełnosprawnymi, zamieszkującymi gminy,
- b) umożliwienie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej,
- c) likwidacja barier transportowych utrudniających lub uniemożliwiających pobieranie przez uczniów nauki.

Celem programu jest również wzrost udziału osób niepełnosprawnych zamieszkujących gminy w ogólnej liczbie osób pobierających naukę na poziomie ponadgimnazjalnym

Fundusze prywatne, środki fundacji (przykłady)

Fundacja Batorego

Do priorytetowych zadań Fundacji należy:

- wzmocnianie roli organizacji pozarządowych i zwiększanie aktywności obywateli,
- propagowanie zasad państwa prawa i przejrzystości w życiu publicznym,
- rozwijanie współpracy i solidarności międzynarodowej.

Podstawową metodą Fundacji jest działalność grantodawcza.

www.batory.org.pl

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga

Misją Fundacji jest wspieranie prac na rzecz dobra publicznego w zakresie edukacji, kultury i sztuki, ochrony zdrowia i opieki socjalnej. Zadania realizowane są między innymi poprzez: tworzenie nowoczesnych programów edukacyjnych, pomocnych w kształceniu dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej, udzielanie wsparcia organizacjom skutecznie działającym na rzecz zreformowania edukacji ekonomicznej i nauki przedsiębiorczości w celu dostosowania jej do potrzeb gospodarki rynkowej, dotowanie szczególnie wartościowych działań edukacyjnych w zakresie kultury, ze

szczególnym uwzględnieniem muzyki i dziedzictwa kulturowego, wspieranie inicjatyw lokalnych i regionalnych.

www.kronenberg.org.pl

Fundacja PZU

Celem Fundacji jest wspieranie nowatorskich inicjatyw służących podniesieniu jakości życia społecznego oraz rozwojowi indywidualnemu. Pomoc kierowana jest do organizacji pozarządowych prowadzących działalność w obszarze programowym Fundacji obejmującym edukację, pomoc społeczną, kulturę i sztukę oraz ochronę zdrowia.

www.pzu.pl

Pozostałe informacje nt. innych Fundacji i funduszy można znaleźć na stronie:

www.ngo.pl

VIII. Zarządzanie realizacją strategii

Proces wdrożenia Strategii oparty jest na zasadach: jawności życia publicznego, odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania. Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty.

Wdrażanie elementów Strategii jest procesem ciągłym. Obejmuje przyjęcie wszystkich założonych celów. Kolejny etap prac to weryfikacja istniejących problemów społecznych i dostosowanie do nich odpowiednich celów i działań. Równolegle zostanie wdrożony mechanizm pomiaru i oceny postępów we wdrażaniu Strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma związek ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Bogoria, gdzie cele operacyjne wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy są powiązane z realizacją celów w obecnej Strategii. Zakłada się ponadto możliwość dokonywania modyfikacji harmonogramu i oceny jego realizacji co roku przez Zespół powołany do opracowania aktualizacji Strategii Pomocy Społecznej. Jego efektywna realizacja będzie w dużej mierze zależna od terminów i wielkości środków z funduszy strukturalnych przyznanych przez Unię Europejską.

8.1. Określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogoria zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej w gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od instytucji **zarządzającej jej wdrażaniem – Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę, rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i

współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji.

Należy podkreślić, że wdrażanie odbywać się będzie przy aktywnym udziale podmiotów samorządowych, pozarządowych, ale przede wszystkim samej społeczności, która najlepiej wie jakie są jej potrzeby i jak je najlepiej zaspokoić.

Struktury zatrudnienia pracowników w instytucjach polityki społecznej powinny uwzględniać wyznaczenie stanowiska zajmującego się koordynacją i monitorowaniem zagadnień związanych z rozwojem polityki społecznej w gminie. Osoba pełniąca tę funkcję zajęłaby się zatem **koordynacją procesu** wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie we współpracy z instytucjami koordynującymi poszczególne zadania i z partnerami przypisanymi do zadań. Do jej obowiązków należałoby także koordynacja procesem pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizacja cyklicznych spotkań instytucji polityki społecznej z terenu gminy.

Zidentyfikowanymi partnerami, którzy współpracować powinni w realizacji strategii są:

1. Urząd Gminy w Bogorii
2. Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Bogorii
4. Placówki oświatowo – wychowawcze gminy
5. Kluby sportowe z terenu gminy
6. Przedsiębiorcy z terenu gminy
7. Posterunek Policji w Bogorii
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bogorii
9. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
10. Starostwo Powiatowe w Staszowie
11. Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie
12. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
13. Organizacje pozarządowe
14. Media lokalne i regionalne
15. Parafie
16. Inni partnerzy.

8.2. Wskazanie osób i sposobów dokonywania zmian (aktualizacji) strategii

Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Aktualizacja będzie przeprowadzana, co 2 lata w I półroczu (kolejna aktualizacja wiosną 2009 r.). Aktualizacji Strategii będzie dokonywał Zespół roboczy do spraw aktualizacji strategii powołany Zarządzeniem Nr 15/08 Wójta Gminy Bogoria z dnia z dnia 4 kwietnia 2008r. Współpracować z Zespołem będą lokalni liderzy i społeczność gminy, którzy wyrażą chęć udziału w warsztatach dotyczących wypracowania aktualizacji Strategii.

Prace nad aktualizacją Strategii będą poprzedzone zebraniem opinii od społeczności gminy na temat skali problemów społecznych, deficytów i zadowolenia z podjętych działań w sferze polityki społecznej oraz wszystkich niezbędnych danych dotyczących sytuacji społecznej gminy. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów i wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji oraz dokonana zostanie weryfikacja i hierarchizacja poszczególnych celów i zadań realizacyjnych. Będą pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego, np. nowe uregulowania prawne, społeczno-ekonomiczne czy nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego też przy wyborze zadań do realizacji na kolejne lata, Zespół oraz osoby współpracujące powinni uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogoria, ale także nowe, nie ujęte w nim zadania.

8.3. Sposobu monitorowania i oceny realizacji strategii

Monitorowanie realizacji „*Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*” jest niezbędne dla pełnego, skutecznego i szybkiego wypełniania jego zapisów. Prowadzenie monitoringu umożliwi także bieżące koordynowanie działań podejmowanych przez podmioty uczestniczące bezpośrednio w realizacji zadań zawartych w Strategii, wpływające na szybkie dokonywanie zmian tych działań lub ich dostosowanie do panujących warunków oraz ułatwi podejmowanie właściwych środków zaradczych w przypadku powstawania zakłóceń.

Przedmiotem monitoringu będzie kontrolowanie stopnia osiągnięcia celów, procesu realizacji zadań, jak również wdrażanych projektów niewynikających z zapisów

Strategii, które w sposób bezpośredni lub pośredni oddziałują na rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie Bogoria

Za prowadzenie monitoringu będzie odpowiadać Ośrodek Pomocy Społecznej. Jego zadaniem będzie dokonywanie okresowej oceny realizacji Strategii w ustalonych odstępach czasu, jednak nie rzadziej niż raz na pół roku. Z kolei do obowiązków zespołu zadaniowego będzie należeć bieżące monitorowanie realizacji Strategii w szczególności przez:

- wizytowanie realizowanych projektów,
- prowadzenie rozmów,
- występowanie z opiniami i zaleceniami,
- gromadzenie informacji,
- podejmowanie innych działań służących realizacji Strategii.

Skutkiem prowadzonego monitoringu powinna być, w razie konieczności, aktualizacja Strategii, w szczególności o nowe cele lub zadania (również w zakresie sposobu ich osiągnięcia albo realizacji). „*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych*” nie jest, bowiem zamkniętym, niepodlegającym zmianom dokumentem, lecz opracowaniem, które powinno wychodzić naprzeciw aktualnym potrzebom społeczeństwa oraz mieszkańców Gminy.

Korekty w Strategii powinny być wprowadzane po uprzedniej konsultacji propozycji zmiany z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. OPS będzie również odpowiedzialny za każdorazową redakcję nowej wersji dokumentu.

Istotą procesu monitorowania strategii jest wyciągnięcie wniosków służących późniejszej ocenie jej wdrażania, w oparciu o informacje wypływające z realizacji poszczególnych zadań, a także modyfikowania dalszych działań, celem uzyskania maksymalnych wskaźników efektywności.

IX. Wnioski i uwagi końcowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ukierunkowuje działania władz samorządowych i instytucji opieki społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego modelu całego systemu opieki społecznej.

Przedstawione w Strategii, wybrane grupy socjalne, poprzez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych i rozwojowych mają szansę poprawy własnej sytuacji a także zaktywizowanie wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestowaniu w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej oraz poprawę rynku zatrudnienia. Kierunki działania zawarte w Strategii pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa.

Jako zasady, Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego z różnorodnymi partnerami społecznymi w celu rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy. Ukazuje również źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań opieki społecznej, ograniczeniem negatywnych zjawisk społecznych takich jak: patologie, ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie.

Ważnym zadaniem jest skonstruowanie mechanizmów finansowych pozwalających łączenie środków z różnych źródeł.

Instytucją koordynującą działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej, należy, więc zadbać o należyte przygotowanie tej instytucji, uwzględniając wzmocnienie kadrowe i lokalowe.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia nowoczesnego modelu polityki społecznej w Gminie Bogoria.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogoria zostanie przyjęta w formie Uchwały Rady.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia w „Strategii” dokonywane będą pisemnie w formie uchwały.